

ONZE VOGELS

44e jaargang no. 9, 1983

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

use/

De/

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 80 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 18.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A. L. van Liempd (erevoorz.), A. Dommerholt,
J. Forsten, J.J. Kroel, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh. M. van Pelt en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N. Th. Brouwer, Wouweeweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: Wnd. L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Berger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lanteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4861 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant:

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CK Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in Nederland woonachtig zijn en lid wensen worden van de NBvV, wenden zich tot de secretaris een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het buitenland woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hier onder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur de postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 42,50, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wenden men zich uitsluitend tot onderstaande secretariater.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Gras- en Grote parkieten

J.F.R. Burm, Burg. Geirnaerdstraat 23,
4564 CR St. Jansteen, telefoon (01140) 1 42 29
Entree f 5,-

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 67 11 24
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 5 18 80
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergellaan 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op gi 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonner OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot met december.

De merel en zijn mutaties (*Turdus merula*)

Iedereen kent hem, die zwarte vogel met gele bek en gele oogringen welke met vrij lange en weinig gespreide staart en met licht hangende vleugels zo vaak op de grasvelden is te zien. Ook in stadsparken tot zelfs in de kleinste stadstuintjes is het een vaak voorkomende gast. Het is een van de algemeenst voorkomende vogelsoorten welke zich volledig aan de menselijke omgeving heeft aangepast. Zo'n vijftig jaar terug leefde ze nog min of meer teruggetrokken als bosvogels. Ze komen in geheel Europa voor. Ook door hun zang zijn ze bekend en geliefd. Vanaf een hoge zitplaats draagt hij luid zijn melodieuze lied dat soms ook wat weemoedig klinkt, voor. In de vroege lente, al bij het opkomen van de zon, kun je ze horen tot laat in de avond. Merels zijn ongeveer 25 tot 26 cm groot. Er is een duidelijk verschil tussen mannetjes en vrouwtjes. De laatste zijn donkerbruin op rug en vleugels, grijsbruin op borst en buik en hebben een lichtere gekleurde snavel. Het is hier in Vlaanderen maar ook in Nederland een standvogel geworden. Ik heb dit vooral ook kunnen vaststellen door pas uitgevlogen jongen alsook zelf gekweekte vogels te voorzien van een voeding. Regelmatig kwamen ze, vooral in de winter, naar de voedertafel.

Wel kwam het voor dat ze in gezelschap waren van meer noordelijk gevestigden die hier op doortocht waren. Ze zoeken hun voedsel meest op de grond, het bestaat uit allerlei insecten met een speciale voorliefde voor regenwormen waarmede vooral de jongen worden grootgebracht. Een legsel bestaat uit vijf eieren die groenachtig van kleur en bruin gespikkeld zijn. Het nest is gemaakt van allerlei verdroogde grassen; de kom is met modder verstevigd waardoor de temperatuur in het nest ook beter wordt

Tekst en foto Andre Bruggeman

vastgehouden, terwijl daardoor ook het vochtgehalte op een zo goed mogelijk peil blijft. Het binnenwerk wordt gestoffeerd met zeer fijn gedroogd gras. Alleen de pop broedt en de broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen. Als de pop even van het nest is, verblijft de man op of in elk geval dicht bij het nest ter bescherming. Een merelnest kan men zowat overal tegenkomen, in het voorjaar lager dan later in het seizoen. Als de jongen nog maar nauwelijks drie weken oud zijn, verlaten ze het nest. Ze zijn dan nog echt onbeholpen en vrij

slecht op de wieken. Het is vooral die periode dat er veel het slachtoffer worden van o.a. de poes. Ook komt nogal eens voor dat kinderen ze vinc en mee naar huis nemen zonder weten wat ze er precies mee moeten doen, terwijl ze eigenlijk vrij gemakkelijk kunnen worden bijgevoerd met regenwormen, universeelvoer etc. ... met geduld en liefde.

In de herfst staan allerlei bessen vruchten op het menu van de merel. Naarmate het kouder wordt, komen tot vlak tegen de huizen waar ze zich dan tegedoen aan de bessen van cotoheaster, vuurdoorn en meidoorn. Bij de liefhebbers kom je betrekke weinig merels tegen en dan mees nog als solitair, voor de zang. Toch is ook in de volière best plezier aan beleven en is er redelijk tot goed n te kweken. Als voeding dient dan e goed universeelvoer, pateekorrels, regenwormen etc. te worden verstre met daarnaast allerlei vruchten en bessen van het seizoen. Ook dient er dagelijks vers badwater aanwezig te zijn om de baden doen ze veelvuldig. Inmiddels zijn ook van de merels mutaties gekweekt, we kennen de isabel de witte. Mede daardoor is de belangstelling van de liefhebber wel wat genomen.

Weddels aratinga

Tekst: Cevab Foto: H. Müller

In diverse malen hebben we in dit maandblad artikelen kunnen publiceren over geslaagde kweekresultaten met Zuid Amerikaanse parkieten van het grote geslacht Aratinga. Ook nu weer zijn we daartoe in staat, dank zij de heer W. Dekker uit Den Haag die is over zijn ervaringen met de Weddels aratinga, *Aratinga weddellii*, heeft geschreven.

Ivensoren we hem uit zijn brief citeren, enen we u nog te vertellen dat deze parkietsoort voorkomt in Zuidoost Colombia, Oost Ecuador, Oost Peru, noordoost Bolivia tot in het Mato Grosso-gebied in Brazilië. Hun grootte is ongeveer 28 cm. De vogel is nagenege heel groen, aan de buikzijde wat lichter. De grijze kopveren zijn meer of minder blauw omzoomd; per vogel is dit zeer variabel. De Duitse benaming is Bruinkopparkiet hetgeen niet helemaal overeenkomt met de werkelijkheid, beziet u maar eens de foto. Vanaar dat als Nederlandse naam wellicht beter Weddels aratinga gebezigd kan worden ook al om verwarring te voorkomen. Er zijn namelijk nog meer ruinkoppen in de parkietenwereld bekend.

an duidelijk verschil tussen de sexen niet of nauwelijks waarneembaar. De eeling als zouden de mannetjes een at grovere kop hebben en op bepaalde onderdelen wat feller gekleurd zijn, icht te weinig houvast; geeft onvoldende zekerheid.

De vogels leven in tropische wouden en zijn echte boomvogels. Behendig klimmen ze over takken en langs stammen daarbij veelvuldig gebruik van hun snavel makend. Meestal leven ze in groepjes van zo'n 10 tot 20 soortgenoten. Ondanks dat ze op verschillende plaatsen veelvuldig voorkomen, zijn ze snel en toch aan wat meer aandacht in de waarnemers ontsnapt gezien het feit dat er relatief weinig van ze bekend is.

De heer Dekker kwam in de zomer van 1982 met tien viertal exemplaren waarvan bij eenoscopisch onderzoek kwam vast te staan dat het twee paren waren. Kort na aankoop is er een wijfje doodgegaan, bleef over één koppel en één man. Bedoeld koppel is toen onderge-

bracht in een binnenvluchtje van 1,75 m lang, 0,50 m breed en 0,60 m hoog. In dat vluchtje is een houten broedblok geplaatst van 30x30x80 cm. Rond en in het blok werden wat takken gestoken die later door de vogels zijn fijngeknaagd. Regelmatig vertoefden de vogels in het nestblok. Op een gegeven dag bemerkte ik, zo schrijft Dekker, dat de zaadbak onaangerend was. Ik vond dat vreemd temeer omdat ik tot dan steeds had gezien dat zodra ik de bak had gevuld ze er snel bij waren om te eten. Bij nestcontrole bleek mij dat onder de hevig blazende vogels een ei lag. De man gedroeg zich zeer agressief tegenover mij. Het was toen 7 februari 1983. Enkele dagen later waren er nog twee eieren bijgelegd. Op 28 februari d.v. hoorde ik vanuit het nestblok een piepend geluid; bedelgeluiden. Het eerste jong bleek te zijn geboren, kort daarna gevolgd door nog twee jongen. Ze groeiden erg goed en toen ze 12 dagen oud waren, heb ik ze geringd, ringmaat 6

mm. Op een leeftijd van ongeveer twee maanden verlieten de jongen het nestblok. Het ouderpaar bleef ze goed voeren. Als voedsel verstrekte ik ze een verrijkt zaadmengsel voor grote parkieten, gekiemd zaad, veel en gevarieerd fruit en nectar. Op 9 mei constateerde ik dat het fruit onaangerend was en bij nestcontrole zag ik dat er wederom al weer twee eieren waren gelegd. De jongen waren toen overigens al bij de oudervogels vandaan. Ik heb ze, drie weken nadat ze waren uitgevlogen, in een andere kooi geplaatst. Als de jongen uitvlogen, zijn ze duidelijk matter van kleur als de oudervogels. De iris is donkergrijs en de naakte oogring kleiner. Bovendien zijn de staartveren dan nog niet volgegroeid.

Voor zover bekend is de Weddelsparkiet voor het eerst in Europa ingevoerd. Het eerste kweekresultaat is waarschijnlijk in datzelfde jaar behaald door de heer Milling uit Euskirchen, Duitsland.

CéDé-Mix de complete mix voor tropische vogels, parkieten en wildzang.

CéDé-Mix is speciaal ontwikkeld voor tropische vogels, grote en kleine parkieten en wildzangvogels en is niet voor kanariesoorten bestemd. CéDé-Mix dient voor veel van deze vogelsoorten als een aanvulling in het dagrantsoen. De zaadmengsels voor tropenvogels en parkieten kunnen in het dagrantsoen vaak niet voorzien in een voldoende gevarieerd eiwitgehalte, gezien de eetgewoonte van deze vogelsoorten.

Ook voor vruchten/insekteneters en wildzang zijn in de praktijk niet voldoende noodzakelijke eiwitbouwstenen in het dagrantsoen voorhanden. CéDé-Mix kan door toevoeging aan het CéDé Eivoer (volgens gebruiksaanwijzing) in deze behoefte voorzien.

**Duidelijk dient er op
gewezen, dat CéDé-Mix moet**

**worden gezien als een verlengstuk
van CéDé Eivoer en niet is afgestemd
op andere soorten en merken.**

CéDé-Mix is voor de diverse vogelsoorten een smakelijk voedsel, dat met graagte wordt opgenomen. Zelfs de meest verwendende en moeilijke zachtvoedereters zullen CéDé Eivoer + CéDé-Mix goed opnemen.

Langdurige praktijkproeven en onderzoek liggen ten grondslag aan de ontwikkeling van CéDé-Mix. Vele vogelliefhebbers in binnen- en buitenland hebben het laatste 1½ jaar hier hun welwillende medewerking aan verleend en verbetering van kweekresultaten geconstateerd. Zelfs met moeilijk kweekbare soorten bleek men op vele plaatsen nu wel succes te hebben.

Gebruiksaanwijzing:

Voor zaadetende tropenvogels

Basis voedsel tropenzaadmengsel.

Bijvoeding:

2 delen CéDé Eivoer mengen met 1 deel CéDé Mix.

In kweek- en ruitijd iedere dag verstrekken. In rusttijd 2 maal per week.

Voor vruchten/insekteneters

CéDé-Mix puur verstrekken naast de gebruikelijke vruchten en levend voer.

Voor wildzangvogels

Basis rantsoen wildzangzaadmengsel.

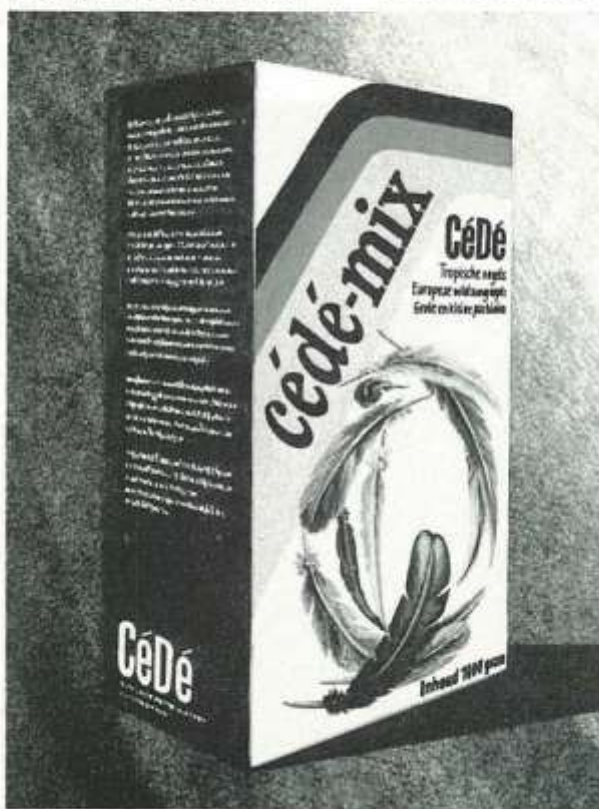
Bijvoeding:

1 deel CéDé Eivoer mengen met 1 deel CéDé-Mix. In kweek- en ruitijd iedere dag verstrekken. In rusttijd 2 maal per week. In koude perioden voor buiten verblijvende vogels kan CéDé-Mix puur aan wildzang worden verstrekt.

Voor grote en kleine parkieten

Basis voedsel parkietenzaad grof of fijn.

Bijvoeding: 2 delen CéDé Eivoer mengen met 1 deel CéDé-Mix. Kweek- en ruitijd iedere dag. Rusttijd 2 maal per week.

CéDé

CéDé Vogelvoeders bv
Tilburg Nederland
Telefoon 013/352621

Wij mensen en het leven

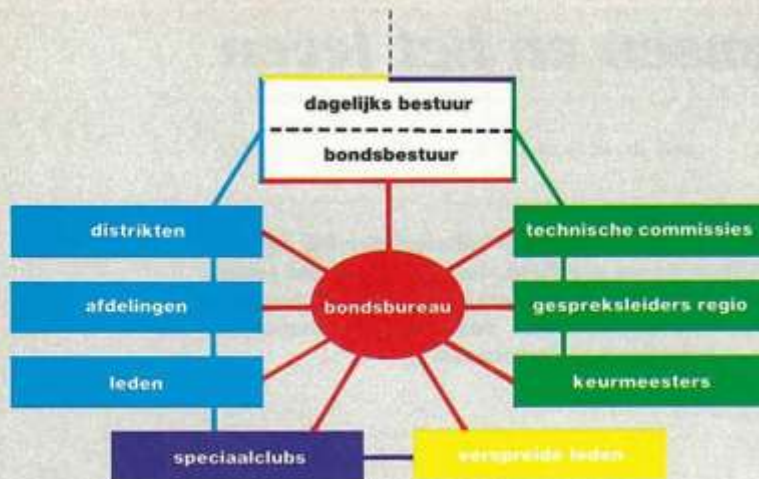
prof. dr. Antonie Stolk

Dat wij mensen leven, is ongetwijfeld het belangrijkste feit dat men zich kan denken. Kijken we om ons heen, dat zien we overal andere levende wezens, wat natuurlijk ook een belangrijk feit is. Je zou dit in principe de andere kant van dezelfde zaak kunnen noemen, de keerzijde van de medaille.

Vij mensen zouden niet kunnen leven, is we niet behoorden tot een bijzonder gecompliceerde wereld, die eveneens uit levende wezens bestaat. Dit eldt in uitgebreide zin en is dus niet leen waar, omdat wij mensen afhankelijk van andere levende wezens zijn (tenen kunnen we nu eenmaal niet ten!), die ons voedsel moeten verschaffen. Zo moeten we in een gemeenschap leven, een gemeenschap aan soortgenoten (mensen dus) in de eerste plaats, maar vervolgens ook in en wijdvertakte samenhang met een root aantal andere levende wezens, wel planten als dieren, die een grote invloed op ons mensenleven hebben dan wij ons gewoonlijk realiseren in sommige van ons helemaal niet!). Wij hebben met die levende wezens en groot aantal levensproblemen gemeen: ademhaling en voedselopname bijvoorbeeld, alsmede uitscheiding van schadelijke en onbruikbare stoffen en et voortplantingsproces. Om ons igen leven te kunnen begrijpen, is de studie van planten en dieren vereist, maar komt nog bij dat we als levende wezens met alle andere levende wezens verwant zijn en dit geldt in de meest letterlijke zin van het woord, zoals we verwant zijn aan onze ouders, roers en zusters, neven en nichten, oms en tantes en de grootouders natuurlijk niet te vergeten, de overgrootouders en zo vervolgens. Dit geldt venzeer voor de pissebedden onder en steen in onze tuin als voor de voels in de volière. Van de kamerplant in in onze vensterbank kan overigens etzelfde worden gezegd. We hebben

nu eenmaal voorouders met elke plant gemeen, ook met het mos tussen de straatstenen en het zogenaamde onkruid in onze tuin, en van de dieren kan hetzelfde worden gezegd, een meelworm of een andere insectlarve bijvoorbeeld. Op die manier zijn we het resultaat van hetzelfde lange ontwikkelingsproces, van een wereldomvattend verschijnsel dat we **evolutie** noemen. De oude Grieken en Romeinen hadden een merkwaardige spreuk, die vandaag nog niets van zijn betekenis heeft verloren: **Ken uzelf**, en die spreuk zouden we uitstekend voor het bestuderen van de planten en de dieren kunnen gebruiken. Een leven kan slechts rijk en gelukkig zijn door zo goed mogelijk (helemaal gaat helaas niet) onszelf te kennen, maar daarbij worden we direct al met een levensgroot probleem geconfronteerd, want enkel en alleen onszelf kennen blijkt nu eenmaal in het geheel niet mogelijk te zijn. Slechts bij de kennis van het leven in het algemeen kan de bron van de echte zelfkennis worden gezocht en gevonden! Het belang van de plant- en dierkunde is een zuiver-menselijke zaak, het belang daarvan voor ons als individuen, maar dit belang kan alleen maar duidelijk worden, als men de studie van de mens onvoorwaardelijk beschouwt als een deel van de biologie, die alle levende wezens omvat, ook de vogels in onze volière. Laten we als vogelliefhebbers die elke dag met onze gevleugelde vrienden mogen omgaan, blij zijn, dat we dagelijks onze dieren in hun doen en laten kunnen beschouwen en laten we dankbaar zijn

voor de lessen, die door hen aan ons mensen worden gedoceerd. Op die manier kunnen we ook door de vogelstudie naar antwoorden op zoek gaan op twee belangrijke menselijke vragen, die we het best als het **hoe** en **waartoe** kunnen omschrijven. Vergeten we ook niet dat vogels zulke voortreffelijke studie-objecten zijn, dat we het verkrijgen van kennis omtrent vogels ook heel geschikt als een einddoel op zichzelf kunnen beschouwen. Ook daarbij zullen we dan tot de conclusie komen, dat elk levend wezen van zijn omgeving en van alle andere levende wezens afhankelijk is, dat elke levensvorm als de som van een veelheid van nauw met elkaar verbonden gebeurtenissen en delen moet worden beschouwd en dat er bij een levend wezen (onverschillig of dit nu een bacterie, een vogel, een vis of een eikeboom mag zijn) geen belangrijkste of voornaamste aspect bestaat. Het is allemaal bijzonder belangrijk en zo kunnen we onze studie dan ook eigenlijk overal beginnen. Laten we dit dan ook doen. En nogmaals: wil men iets meer weten omtrent één onderdeel van deze prachtige wereld van het leven, dan dient men ook met de andere onderdelen nauwkeurig op de hoogte te zijn. Ons fraaie tijdschrift met een maandelijks weerkerende schat aan informatie wat de veelzijdige artikelen, de interessante foto's en tekeningen betreft, kan ons hierbij als een alleszins betrouwbare gids van dienst zijn, als een vriend die je nooit in de steek laat. Wijzen we die aangeboden hulp niet van de hand!

DE NBvV DICHTERBIJ IX

De technische commissies

Alle keurmeesters binnen de NBvV, en dat zijn er ongeveer 320, zijn ondergebracht in een studieclub, van die studieclubs bestaan er drie. Volledigheidshalve volgt hier de officiële naam van die drie studieclubs

- studieclub keurmeesters zangkana-nes,
- studieclub keurmeesters kleur-vorm- en postuur-kanaries,
- studieclub keurmeesters tropische vogels-europese kooivogels-bas-taarden-zebravinken-japanse meeu-wen-agapomiden-grasparkieten-grote parkieten-duiven-kwartels.

Op het moment dat een aspirant het examen met goed gevolg aflegt, wordt hij/zij keurmeester, buitendien verkrijgt de kersverse keurmeester gelijktijdig automatisch het lidmaatschap van één van de studieclubs. Nadrukkelijk van één, het is keurmeesters niet toegestaan om van méér dan één studieclub lid te zijn. Aan het automatisch lidmaatschap van zo'n studieclub is geen financiële aderlating gekoppeld, het lidmaatschap is gratis én verplicht. De drie studieclubs hebben ieder een zelfstandig bestuur, dat bestuur wordt echter niet als bestuur aangesproken doch als Technische Commissie, in de spreektaal aangeduid als TC.

Er bestaan dus 3 TC's, meestal vanwege het bestaande verschil aangeduid als:

- TC Zang
- TC Kleur
- TC Tropen

Natuurlijk zijn dit afkortingen, de begrippen zijn echter zó ingeburgerd dat iedereen weet wat met die termen bedoeld wordt. Het bestuur van de studieclub, de TC dus, wordt door uit de leden van de studieclub gekozen; de voorzitters van de studieclubs wonen de bondsbestuursvergaderingen bij, hebben daar geen stemrecht doch adviseren het bondsbestuur inzake vogel-technische aangelegenheden. Om dezelfde reden zijn zij eveneens gerechtigd de AV bij te wonen.

Zuiver vogel-technische zaken zijn in eerste instantie het terrein van de TC's, NIET van het bondsbestuur. Een TC kan echter niet zelfstandig beslissingen nemen, te nemen beslissingen moeten door die TC aan het bondsbestuur voorgelegd worden, eventueel met toelichting, het bondsbestuur beslist uiteindelijk. Als 'vogel-technisch' kan o.m. aangemerkt worden: standaardisen, vraagprogramma, keurtechniek, opleiding keurmeesters, samenstelling keurbriefjes. Alle vragen die het

bondsbestuur bereiken inzake zulk technische aangelegenheden worden ter afdoening doorgezonden naar de meest geëigende TC.

Alhoewel het volledige keurmeester corps nog geen 1% van het ledental de NBvV omvat, zijn er problemen; de keurmeesters wonen zó verspreid door het land dat het haast niet doenlijk om ze regelmatig bijeen te roepen, ook niet als de plaats van de vergadering centraal gekozen zou worden. Voor het verkrijgen van eenheid in het keuren voor het bespreken van recente ontwikkelingen en om het onderling contact te behouden, zijn twee van de drie studieclubs onderverdeeld in studiegroepen. Ongeveer vergelijkbaar met de onderverdeling van de districten in rayons. Net als de rayons in een district hebben de studiegroepen géén officiële status, ook zij zijn in het leven geroepen om een betere communicatie te verkrijgen.

Deze studiegroepen komen meestal maal per jaar bijeen, in de vakantieperiodes en in het tentoonstellingsseizoen dus niet. In deze beperkte groep worden dan alles wat maar vogel-technisch genoemd kan worden besproken, daarvan zijn welhaast automatisch standpunten te destilleren. Dat heeft natuurlijk pezin als dat standpunt bij de TC en bij andere groepen bekend wordt, zonder communicatiemechanisme zouden zulke bijeenkomsten zinloos zijn. Zinge gaat goed met een groep mensen, iedereen tegelijk praat wordt het een chaos; om die reden is in iedere studiegroep een soort voorzitter gekozen vanwege de zwaarwichtigheid van dit titel wordt deze als gespreksleider aangeduid.

Een aantal malen per jaar vergadert de TC met al deze gespreksleiders, deze wijze komt alles wat in de groep leeft bij de TC op tafel, opnieuw een goed werkend communicatiemechanisme tot stand gekomen. De gespreksleiders maken géén deel uit van de TC, vormen de schakel tussen

VAN HET DISTRICT UTRECHT

de TC en de respectievelijke groepen. De studieclub in haar geheel kan beslissingen nemen, via de voorzitter TC worden die beslissingen voorgelegd aan het bondsbestuur, de groepen hebben derhalve geen beslissingsbevoegdheid, zij kunnen slechts een gezamenlijk standpunt formuleren. Tenslotte die standpunten in een groter verband te toetsen, schrijft de TC één maal per jaar een vergadering uit voor alle leden van de studieclub, in de wandelgangen heet deze vergadering de landelijke'.

Dat is eigenlijk de enige keer in een jaar dat alle keurmeesters elkaar weer eens treffen, het bijwonen van deze vergadering is dan ook verplicht gesteld. Reis- en verblijfskosten worden voor de bond betaald. De landelijke wordt door de voltallige TC 'voorgezeten', alles wat vanuit de groepen naar voren gekomen is + de eventuele voorstellen van de TC wordt daar in stemming gebracht. De gespreksleiders treden op deze vergadering op als woordvoerder voor 'hun' groep, over alles wat in stemming gebracht wordt, stemmen echter de keurmeesters individueel, de gespreksleiders zijn dus niet bevoegd om namens de groep te stemmen.

Vastgesteld was reeds dat er drie studieclubs bestaan, alhoewel keurmeesters slechts van één studieclub lid mogen zijn, willen zij toch graag weten wat er in de andere studieclubs gedacht wordt over voorstellen die op alle keurmeesters betrekking hebben. Om dat mogelijk te maken, ontvangt iedere keurmeester 4x per jaar een periodiek van en voor uitsluitend keurmeesters, deze periodiek draagt de toepasselijke naam BIJTIJDS. De samenstelling en de verzending geschiedt door het bondsbureau, de kosten komen voor rekening van de NBvV. De volgende maand staat een onderwerp op het programma dat ten eerste met TC's en keurmeesters te maken heeft, namelijk de tentoonstelling.

Ook het district Utrecht wil graag een bijdrage leveren in ons maandblad bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van onze bond. Op de eerste plaats willen we u allen van harte proficiat wensen en... op naar de 50.000 leden.

Zoals de meesten van u wel weten, ligt het district Utrecht in het hart van Nederland. Voor ons die hier wonen erg plezierig: lekker centraal, overal dichtbij. Dat heeft de bond ook wel gemerkt want erg veel bondsvergaderingen worden in of rondom Utrecht gehouden. In onze provincie vind je wat natuur betreft van alles, bossen, water, weilanden. Voor ons natuur- en vogelliefhebbers een prachtige omgeving en laten we maar hopen dat dat zo zal blijven.

Bovendien zijn we trots op onze 30 fijne afdelingen, welke in het gehele district gevestigd zijn. Thans dreefen we met elkaar op een goede manier en dat is met name ook op de districtsvergaderingen te merken. Ongeveer 80% van de afdelingen is tijdens die vergaderingen vertegenwoordigd. Op een kritische maar goede wijze en een voldoende inzet werken die afgevaardigden graag mee om de vogelliefhebberij optimaal te kunnen beoefenen.

Vooraf komt dit tot uiting op onze districtstentoonstelling die jaarlijks wordt gehouden. Erg veel leden zenden in en nog veel meer leden brengen daaraan een bezoek. Komt u zelf ook eens kijken en overtuig u. De juiste data vindt u in de groene inlage van het julinummer.

Wilt u dat er elk jaar in ons district een opleiding tot keurmeester wordt gegeven. Zo'n cursus wordt druk bezocht vooral ook door liefhebbers die hun theoretische en praktische kennis wat willen opvijzelen. Hulde voor al die mensen die daarin veel vrije tijd steken.

Uiteraard vindt je in ons district ook in ruime mate de speciaalclubs vertegenwoordigd, welke ieder jaar aparte tentoonstellingen organiseren zoals de parkieten in Cothen en de Stichtse zebra's. Zij hebben er toe bijgedragen dat o.a. de zebra's weer de plaats verkreeg die hij verdient.

Ook zijn er in ons district een groot aantal keurmeesters woonachtig en het fijne is dat vele van hen bereid zijn om hun kennis op tal van verenigingsavonden uit te dragen. Wij zijn ze daarvoor erg dankbaar en hopen dat ze daarmee zullen doorgaan. Uiteindelijk gaat het ook in ons district alleen maar om de vogelliefhebberij.

Wij nemen met deze gelijk maar even de kans om ons, districtsbestuurders, wat nader aan u voor te stellen. Wij zitten weliswaar achter de groene tafel maar het lijkt ons niet verkeerd om buiten onze namen die u wel kent wat achtergrondinformatie te geven.

Onze voorzitter is Cees van Lunteren, 45 jaar, geeft leiding in de bouw. Het is een geboren leider die de touwtjes in het district goed in handen heeft. Je kunt hem op alle tentoonstellingen in het district tegenkomen. Hij woont in Houten. Onze secretaris is Gijs van Rhenen, 57 jaar oud. Hij leeft in ruste en besteedt erg veel tijd ten gunste van anderen. Hij is bovendien een gewaardeerd keurmeester. Stelt ook vaak zijn huis beschikbaar voor het houden van vergaderingen. Hij woont in IJsselstein. Kees Westland, 48 jaar, penningmeester en in het dagelijks leven is hij slaager. Zit goed achter de centen aan en beheert de districtskas op een goede manier. Ook hij woont in IJsselstein. Rijk Lijffijt, 56 jaar fungeert in ons districtsbestuur als commissaris. Jarenlang is hij een van de stimulerende figuren geweest van de eerste afdeling die in ons district alweer sinds vele jaren, een nationale tentoonstelling houdt. Hij leeft ook zoals je dat noemt in ruste en woont in Driebergen. Tenslotte is er dan nog als commissaris Lammert Dijkstra, 48 jaar. Ook hij heeft in de bouw een leidinggevende functie en waar het ons district en de liefhebberij betreft, springt hij overal bij waar het van hem verlangd wordt. Tenslotte nog één opmerking, onze districtsvergaderingen worden altijd gehouden in De Grind in Houten. Kom eens langs, tot ziens!

BLANKESTIJN'S PET FARM B.V.

Turbinestraat 22
3903 LW Veenendaal
Telefoon 08385-14530

Wij vragen te koop:
alle soorten kleur-,
zang- en postuur-
kanaries.

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. voor kleine zaadetende vogels
2. voor grote parkieten - patrijzen - fazanten en sporthoenders
3. voor postduiven

1. Uw vogels hebben geen tanden....
Wel een spiermaag. Zorg dat er
SCHERPE KIEZEL in zit....!

VERKRIJGBAAR IN DIERENSPECIAALZAKEN
Waar niet verkrijgbaar bellen naar:

F. THIJSSEN MILL

Telefoon 08859-17 37 b.g.g. 14 18 - Postbus 29

ORNI-MONDO

Frans Beirensaan 125
2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.33.22.39.39

- Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse- en Zuid-Amerikaanse slijzen, tangara's, toekans, toerako's, enz. enz.
- Zeer grote collectie benodigdheden zoals zaadziften, ziekenkooien, schakelklokken, nestkastjes, boeken, enz. enz.
- Bovendien zijn wij enorm gesorteerd in de meest fraaie sportprijzen zoals bekertjes, zuilen, medailles, rosettes met uw eigen tekst bedrukt schildje en in de kleuren naar keuze.
Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.
Vraag onze prijslijsten.
- Orni-Red een uitstekend beta-carothene voor al uw roodfactorige vogels.

ORNI-MONDO KOOPT OOK UW KANARIES,
AUSTRALISCHE PRACHTVINKEN, ZEBRAVINKEN,
GRASPARKIETEN EN AUSTRALISCHE PARKIETEN

Neem gerust contact met ons op

CREA broedkooien HOLLAND

- Crea broedkooien zijn vervaardigd uit gemakkelijk te reinigen platen en afgewerkt met aluminium en PVC profielen.
- Leverbaar in vele afmetingen met diverse uitneembare voorfronten.
- Geschikt voor kanaries, vinken, agaporniden, parkieten, etc.
- Niet te overtreffen in kwaliteit en afwerking.
- Ook leverbaar met onderbouw voorzien van schuifdeuren.
- Concurrerende prijzen.
- Reeds vele tevreden gebruikers.
- Specialiteit wisselbroedkooien voor kanaries.
- Overtuig uzelf in onze toonkamer.

Houtverwerkende Industrie CREA B.V.

Ambachtstraat 40a - Postbus 114 - 8260 AC Kampen
Telefoon 05202-20492(na 5 uur 05202-15696)

vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443 b-Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

Wij hebben regelmatig in voorraad:
Regelmatig voorradig Zwart lori's, geel-
gestreepte lori's, Stella lori's, Ferry lorri-
keets, edelpapegaaien, Blauwkroontjes en tal
van andere interessante soorten.
Alles tegen uiterst scherpe prijzen!

SUCCESSVOLLE VANGST!!!!

met TEMO-BI, dat is een NIEUWE LIJM voor het vangen en doden van RATTEN en MUIZEN.
Verpakt in tubes, gemakkelijk en zuiver bij 't gebruik.
Niet brandbaar, niet giftig, reukloos en onbepaald houdbaar.
TEMO-BI kan met absolute VEILIGHEID gebruikt worden op alle plaatsen waar het gebruik van vergiften gevaarlijk kan zijn, zoals stallen, hokken en kooien.

Verkrijgbaar bij DIERENSPECIAALZAKEN in tubes van:
130 - 200 en 350 cc.

Groothandel Gebr. van Riel bv tel. 04160-321 50
WAALWIJK

Kanmannen zijn mannen die ergens verervend voor kunnen zijn, kanpoppen zijn poppen die ergens verervend voor kunnen zijn; als een van de twee ermen gehanteerd wordt voor een vogel die u wenst te kopen, blijven twee conclusies over:

1. de eigenaar kan niet garanderen dat de bedoelde verervingsmogelijkheid aanwezig is;
2. de nieuwe eigenaar MOET er van uit gaan dat die mogelijkheid er WEL is.

Het is uiterst riskant om te gokken op het niet-aanwezig zijn van een factor, als achteraf blijkt dat die mogelijkheid toch aanwezig was, heeft u daar al een (tal) vogels mee behept, terwijl u dat niet eens wenste. Kanvogels zijn niet geschikt om gebruikt te worden om een bepaalde factor in uw vogels te brengen; wanneer u bijvoorbeeld de vastfactor in uw vogels wilt fokken, volstaat het om een pastelverervende aan te gebruiken (een pastelman kan natuurlijk ook) of een pastelpop, kanpoppen bestaan voor pastel niet, blijft het de kanman voor pastel. Zo'n man ontstaat uit de paring van gewoon split pastel X gewoon, uit deze paring komen gewone en pasteldochters voort in zonen die split voor pastel zijn + dochters die niet split voor pastel zijn. ALLE zonen zijn dan kanmannen voor pastel, een verdere garantie kan niet worden gegeven.

Moeilijk? Nee, niet moeilijk, wel logisch. Veruit de meeste onverwachte uitkomsten zijn het logisch uitvloeisel van wat de fokker of haar vogels gedaan heeft, als de gemiddelde kanaariefokker wat meer op z'n tellen paste, of het aantal verrassingen afnemen in de neltreinvaart. De NBvV viert dit jaar haar vijftigjarig bestaan, dat houdt ondermeer in dat al vijftig jaar lang voorlichting over vogels (ook over kanaries) wordt verstrekt: wat heeft dan al die voorlichting voor nut als ook vandaag en morgen mensen niet weten wat ze met hun vogels aan het doen zijn, vooral in foktechnische zin. Nog altijd zijn er fokkers

die menen dat het helemaal geen kwaad kan om eens een afwijkende vogel te gebruiken in hun fok, nog altijd begrijpen deze fokkers niet dat het eenvoudig is om iets in te fokken en dat het er weer uitfokken vele zorgvuldige fokkersjaren vergt, onbegrijpelijk.

Neem nou die fokker van goudgroen, hij wil er eigenlijk ook staalblauw bij; hij weet dat dan de dominantwitfactor of de recessiewitfactor nodig is. Dus gaat hij/zij op stap voor een zilvertint, dat die zilverkleur 'vastzit' aan een bruine, een agaats of (nog erger) aan een isabel is oninteressant, mogelijk met of opaal of pastel of satinet, het is niet interessant, hij/zij heeft immers alleen maar de zilverfactor nodig nietwaar. Die redenering is ongelooflijk oppervlakkig, zou men nu werkelijk menen dat die vogels omdat de eigenaar dat wenst alleen de zilverfactor aan zijn/haar vogels afgeeft en dat alle andere factoren niet mee mogen doen? Nee, veel realistischer is de vaststelling dat de paring van goudgroen X zilverisabel inderdaad blauwe, zelfs staalblauwe, op kan leveren; de zonen uit deze paring zullen hoe dan ook split voor isabel zijn en dus het vermogen bezitten om in hun nakomelingen ook agaat en bruin te produceren, al dan niet in 't zilver.

Als dat gebeurt, voelt de eigenaar eens aan het zere hoofd, hij heeft notabene nooit agaten en/of bruinen op z'n hok gehad, moet je nou eens kijken... Wat een zootje! Zeg dat wel, U heeft er inderdaad een zootje van gemaakt, u

wilde blauw en u krijgt van alles gewoon omdat u één rampzalige paring toepaste. Het is mogelijk dat u het geponeerde als lichtelijk overdreven ervaart, zelfs dat is een ontkenning van de praktijk, het voorbeeld is welhaast een schoolvoorbeeld voor hoe het niet moet. U zou gelijk hebben als u het voorbeeld 'allegaars' zou noemen, u slaat dan de spijker boven op de kop, hetgeen in ieder geval beter is dan op de duim ernaast.

Buil - Huil - Kuil - Muil - Ruil - Tuil - Vuil - Zuil; acht woorden met ieder een betekenis die bekend geacht mag worden. Het mag u evenwel niet ontgaan dat deze acht woorden alleen maar verschillen in beginletter, voor driekwart geldt dat het een gemeenschappelijk bezit van de letters uil, kan ik u niet verkopen dat tussen kuil en muil hoegenaamd geen verschil bestaat, ik kan u ook niet duidelijk maken dat tuil en buil op elkaar lijken, u kent de woorden daarvoor veel te goed. Waarom gelooft u dan nog altijd dat slechts één factor (= letter) verschil bij kleurkanaries onbelangrijk is, terwijl het verschil net zo groot is als bij de hiervoor aangegeven woorden die óók maar op één factor verschillen.

U valt steeds weer een **buil** op uw **muil** (oh, pardon) bij het duiken in de kanaarieuil, stop met **huilen** en **ruil** de onverstandige paringen in voor betere; maak uw handen niet langer **vuil** aan vogels die in uw fok alleen tot rampzalige uitkomsten zullen leiden, ga recht als een **zuil** zonder omwegen op uw doel af; alleen dan kunt u een **tuil** bloemen verdienen aan uw vogels, als waardering voor het niet te werk gaan in de fok als een **uil!**

KR

Wat over de spijsvertering van vogels

Er blijken vogels te zijn (meeuwen Laridae bijvoorbeeld) die uitwerpselen als wapentuig gebruiken. Indringers bij het nest worden gebombardeed, wat men een nevenfunctie van de spijsvertering zou kunnen noemen. Munitie heeft men immers vrijwel altijd bij de hand en waarom deze dan ongebruikt te laten? Aanvankelijk zullen het niet meer dan toevalstreffers zijn geweest, maar met het oog op het resultaat had het zin de methode voort te zetten en zelfs te perfectioneren. Zo gaat het immers steeds in de levende natuur: de beste oplossing is slechts goed genoeg en komt door aanpassing en selectie in de loop der tijden (op een miljoen jaar wordt hier niet gekeken) wel uit de bus.

De energievoorraad van vogels is zonder meer groot te noemen. Dit is ook wel nodig omdat de stofwisseling zo intensief is. De voorraad raakt dan ook snel uitgeput die dient door heel wat voedsel te worden aangevuld. Snelle vertering is vereist, wat bij vleeseters zoals uilen *Strigiformes*, arenden, gieren en haviken *Falconiformes* kan worden waargenomen. Aan plantaardig materiaal is meer te doen en zo blijken zaadeters een langer darmkanaal te hebben. Daar dit plantaardig voedsel minder voedzaam is, zijn grotere hoeveelheden vereist en dus dient meer te worden opgenomen. Pestvogels *Bombacillidae* laten in dit opzicht iets zeer bijzonder zien. Een kwartier na het eten van de bes kan de pit het lichaam alweer verlaten, wat ongetwijfeld wel als een recordsnelheid moet worden beschouwd.

Hongerkunstenaars moet men als regel niet onder de vogels zoeken. Ontbreekt het voedsel (door een strenge kou bijvoorbeeld), dan zijn ze gauw door hun reserve heen en laat de dood door verhongering niet lang op zich wachten. Het ligt zonder meer voor de hand dat kleine vogels kwetsbaarder zijn, daar bij hen de verhouding tussen de warmteproducerende inhoud en het warmteafgevend oppervlak ongunstiger dan bij grotere vogels blijkt te zijn. De ervaring wijst uit dat een vogel die een trage indruk maakt, gewoonlijk met honger te kampen heeft. Als regel zijn de reserves dan verbruikt en zal het grote moeite kosten om het dier weer in een redelijke conditie te brengen. Als zo'n ogenschijnlijk gave vogel in volière of vitrine wordt gezien, zal men eveneens aan uitputting door een

bepaalde ziekte moeten denken. Met het oog daarop is het voor de vogel liefhebber goed om met dit ziektebeeld terdege op de hoogte te zijn, zodat men bijtijds de vereiste maatregelen kan nemen.

Dat het stofwisselingsniveau van vogels zo hoog is, heeft een duidelijke oorzaak: De lichaamstemperatuur van 41 graden Celsius (bij sommige soorten, kolibries *Trochilidae* bijvoorbeeld zelfs nog hoger) blijkt van alle dieren de hoogste te zijn. Is bijvoorbeeld vier graden Celsius hoger dan de 37 graden Celsius van de mens. Chemische reacties blijken dan ook in het vogellichaam veel sneller dan bij de mens te verlopen. Bij elke tien graden Celsius temperatuurverhoging verlopen chemi-

**prof. dr. Anthonie Stolk
met illustraties van de schrijver**

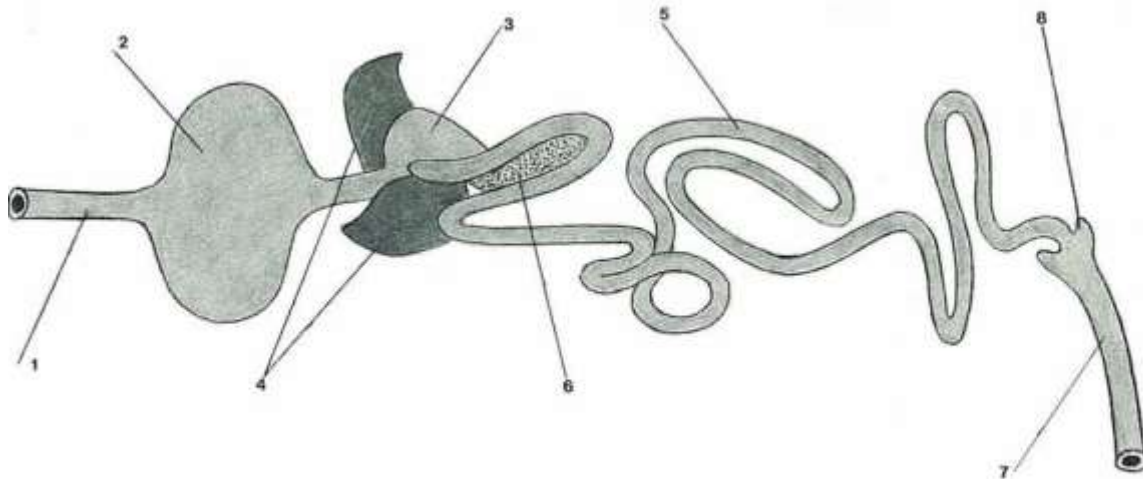
sche reacties (zoals bekend) met dubbele snelheid.

Voedsel dat als het ruwe materiaal voor de stofwisseling moet worden beschouwd, is uit bodemmineralen en zuurstof en koolzuurgas uit de atmosfeer samengesteld. De uit het voedsel vastgelegde energie komt van de zon. Lichtenergie kan bij het zogenaamde fotosynthese-proces worden vastgelegd door uit anorganische stoffen organische op te bouwen. Daar dieren daartoe niet in staat zijn, dienen ze hun voedsel van de planten te betrekken of zich te voeren met van planten levende dieren. Uit dit alles volgt dat wij de planten als het basisvoedsel moeten beschouwen en als zodanig vormt dit de grondslag van alle levende wezens,

onverschillig of dit nu vogels, mense en andere gewervelde dieren, dan we ongewervelde dieren zijn. Goed te schouwd zijn alle dieren uiteindelijk afhankelijk van de zonne-energie en de atmosfeer, alsmede van de vruchtbaarheid van de aarde.

Zoals bekend, dient de spijsvertering voor de afbraak en het oplosbaar maken van voedingsstoffen, zodat deze door het bloed in het lichaam kunnen worden rondgebracht. Niet slechts de splitsingsproducten van die eiwitten, vetten en koolhydraten wordt gedaan, maar eveneens met de bij de ademhaling opgenomen zuurstof. De eiwitten worden tot aminozuren afgebroken en in principe wordt dit ook bij de andere voedingsstoffen gedaan, (blijken de splitsingsproducten hier ook anders te zijn (glucose of druivensuiker bij de koolhydraten, vetzuren bij de vetten). Zonder die afbraak van het plantaardig of dierlijk voedsel tot eenvoudige chemische bestanddelen kan het bloed niet zorgen voor het vervoer naar de lichaamscellen, de bouwlementen van het organisme. Stikstofhoudende afbraakproducten, die bij vogels voornamelijk uit urinezuur bestaan, worden met andere afvalstoffen van de stofwisseling (zoals water en koolzuurgas) naar verschillende organen gevoerd, die de verwijdering uit het lichaam verzorgen.

Ook bij de vogels is het spijsverteringskanaal een buis, die door het lichaam loopt van de mond- tot de aarsopening. In tegenstelling tot de situatie bij veel lagere dieren is het een ingewikkeld geheel van organen die het voedsel mechanisch en chemisch bewerken. Voor dit laatste dienen de spijsverte

ingsklieren die verteringssappen produceren. Door hun werking kan de in het voedsel aanwezige energie worden vrijgemaakt en door het lichaam worden opgenomen om zo ten goede te komen aan alle lichaamscellen. Dit is immers het doel van de stofwisseling, een systeem van levensprocessen, zonder welke de lichaamscellen niet in stand zouden kunnen blijven en zich niet zouden kunnen delen en groeien. Om het voedsel beter te kunnen transporteren, zijn in de mondholte speekselklieren aanwezig. Het waterige produkt kan het water beter doen glijden. Dit speeksel moet uitsluitend als transportmiddel worden beschouwd, want er zitten geen spijsverteringsenzymen in, wat bij ons mensen wel degelijk het geval is. Watervogels die met hun voedsel altijd wel wat water opnemen, wat voor het voedseltransport kan worden gebruikt, hebben dan ook zo goed als geen speekselklieren.

De opvallend kleine tong blijkt in het bezit van hoornachtige papillen te zijn, die achterwaarts zijn gericht. Ze zijn bijzonder geschikt voor het vasthouden van beweeglijke prooi, wat voor zich net levende dieren voedende vogels als een alleszins nuttige zaak moet worden beschouwd. Het doorslikken van de prooi blijkt er eveneens vergemakkelijkt door te worden. Achterwaarts gerichte hoornachtige papillen komen ook in een groeve voor, die het zogenaamde harde verhemelte (het hoornige mondholte dak in een tweetal plouwen verdeelt).

De mondholte blijkt aan de achter-onderkant in de slokdarm over te gaan in een dunwandige buis, die met de krop in verbinding staat. Die bevindt zich juist op de plaats waar de hals in de romp overgaat. Bij zaadeters zoals duif-

ven **Columbidae** is deze krop een groot orgaan dat bij het openleggen van de halsstreek onmiddellijk in het oog springt. De functie is om het voedsel enige tijd te bewaren, vochtig te maken en te weken alvorens het aan de maag kan worden doorgegeven. Bij vleeseters is dat niet nodig en met het oog daarop is de krop bij hen veel kleiner. Bij sommige soorten is hij daar zo klein, dat men hem nauwelijks kan vinden. Gewoonlijk kunnen vogels grote voorwerpen inslikken die voor ons mensen gevaarlijk zouden kunnen zijn en ons zouden kunnen doen stikken. Bij de duif is de krop in de broedtijd het orgaan dat het babyvoedsel voor de jongen produceert: een melkachtige stof, de zogenaamde **duivemelk**, die wat de chemische samenstelling betreft met die van zoogdiermelk is te vergelijken. De afscheiding geschiedt door de binnenwand van de krop en staat onder controle van het hersenaanhangsel of de **hypofyse** met behulp van een bepaald hormoon, **prolactine** genaamd. De wand van de krop kan zo dun en doorzichtig zijn, dat men bijvoorbeeld daarin liggende graankorrels door de wand heen kan waarnemen.

De maag van de vogels blijkt een samengesteld, vrij gecompliceerd orgaan te zijn, dat uit twee delen bestaat: de zachtwandige kliermaag en de stevige spiermaag. In de eerste wordt het voedsel met door de verteringsklieren geproduceerde enzymen behandeld, terwijl de tweede met behulp van sterke spieren en een binnenbekleding van verhoord dekweefsel in staat is om hard voedsel fijn te malen. Een groot aantal vogels slikt steentjes in om de maalfunctie van de spiermaag nog in belangrijke mate te versterken. Het hardste voedsel blijkt op die manier

Illustratie

1. Spijsverteringsorganen van de duif.
1. Slokdarm, 2. krop, 3. maag, 4. lever, 5. dunne darm, 6. alvleesklier, 7. dikke darm, 8. blindzak.

fijngemalen te kunnen worden en gereed gemaakt voor verdere bewerking. De tanden en kiezen van de vogel bevinden zich om zo te zeggen niet in de mondholte, maar een heel stuk verderop in het spijsverteringskanaal. Vlees is een zacht en eiwitrijk voedsel, dat niet fijngemalen behoeft te worden. Een krachtig-funktionerende spiermaag is daar niet nodig en daarom kan hier met een tweede maagafdeling worden volstaan, die eigenlijk helemaal niet aan een spiermaag doet denken en er min of meer als een kliermaag uitziet.

Vogels hebben een hoog stofwisselingsniveau, wat (zoals we reeds zagen) samenhangt met de hoge lichaamstemperatuur en de actieve levenswijze. Met het oog daarop blijkt een groot verterend en opnemend oppervlak noodzakelijk te zijn om de grote hoeveelheden te kunnen verwerken. Dit geschiedt grotendeels in de dunne darm die talrijke darmsapklieren bezit voor de productie van verteringsenzymen.

De voor de vetvertering benodigde gal wordt door de grote gelobde lever geleverd en het alveessap door de alvleesklier. Door middel van afvoerbuisen worden die produkten in de dunne darm gebracht. Wat de galblaas betreft, bestaat er bij de vogels geen uniformiteit. Dit opslagorgaan voor de gal kan (afhankelijk van de vogelsoort) ontbreken of aanwezig zijn.

De opname van het oplosbaar gemaak-

ysel

te voedsel geschiedt geleidelijk, terwijl het voedsel door de spierbeweging (peristaltiek) in de dunne darm wordt voortbewogen. In dit verband moeten nog twee blindzakken worden genoemd, die zich op de grens van de dunne en de daarop volgende dikke darm bevinden. Ongetwijfeld hebben deze met de spijsvertering te maken, want het voedsel komt hierin terecht en dit kan vermoedelijk als gevolg van de daardoor ontstane oppervlaktevergroting beter worden opgenomen. In elk geval kan men constateren dat die blindzakken bij zaadeters belangrijk groter zijn dan bij andere vogelsoorten, in het bijzonder vleeseters.

Gras- en grasetende soorten hebben een uitgesproken bijzondere spijsvertering in die zin dat de celstof of cellulose van de plantecelwanden door speciale bacteriën wordt afgebroken. Vooral in de blindzakken vindt dit proces op grote schaal plaats. Bij die blindzakken denkt men onwillekeurig aan de zogenaamde blindedarm van de mens (beter gezegd: de appendix of het wormvormig aanhangsel), die bij

blindedarmonsteking op gaat spelen en heel wat last kan geven. We moeten echter wel bedenken, dat de overeenkomst tussen de zogenaamde blinde darm van de zoogdieren en de mens en de blindzakken van de vogels tot op heden niet kon worden aangetoond. In verband met de vertering van plantaardig materiaal wordt bij konijnen een reusachtig grote blinde darm aangetroffen, die bij het openleggen van de buikholte onmiddellijk in het oog springt.

Een groter of kleiner deel van het voedsel blijft onverteerd en wordt naar de einddarm getransporteerd om bij de defecatie uit het lichaam verwijderd te worden. Dit gebeurt echter niet zonder door wateronttrekking ingedikt te zijn. Als landdier moet ook de vogel zuinig op zijn water zijn. Die wateronttrekking blijkt vooral in de einddarm plaats te vinden.

Het spijsverteringskanaal eindigt met de cloaca, een gemeenschappelijke ruimte, waarin behalve de darm ook de voortplantingsorganen en de urineleiders uitmonden. Op die manier kunnen

de uitwerpselen en de urine gemakkelijker de cloaca verlaten, eventueel op d dramatische wijze, die wij bij het begi van dit artikel bij meeuwen hebbe geconstateerd.

Vooral blijkt echter in de cloaca oo aan de urine nog wat water te worde onttrokken. Bij de mens en de zoogdie ren blijken genoemde orgaansysteme afzonderlijke openingen aan de buiter zijde van het lichaam te hebben.

In verband met de voeding van zij dieren dient de vogelliefhebber op d hoogte te zijn met de hoofdzaken va het spijsverteringskanaal en de spijs vertering. Ook voor het voeden va ouderloze nestjongen blijkt deze ker nis nuttig te zijn. Overigen is dit (zoal bekend) een tijdrovende kwestie. I principe moet immers ongeveer or het halve uur worden gevoerd, wat zo' grote opgaaft betekent, dat de tempera tuurregeling daarbij vergeleken eer voudig in het niet valt. Verwarming ka immers vrij eenvoudig geschieden me behulp van een verwarmingskusser terwijl warmwaterkruiken eveneen zijn te gebruiken.

EEN UITVINDING DIE U VEEL TIJD EN GELD KAN BESPAREN.

De KAF-O-MATIC® is een unieke uitvinding. In minder dan 30 seconden kunt u met dat apparaat het kaf van het zaad scheiden.

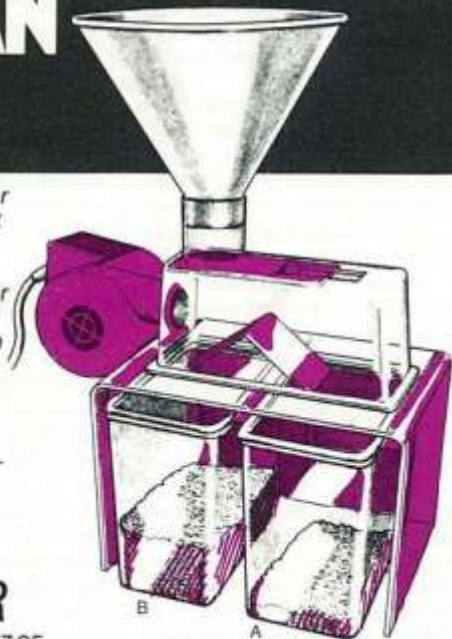
Het systeem is eenvoudig: In de trechter boven het apparaat deponeert u het zaad inclusief het kaf. De motor die u reeds hebt aangezet, blaast het kaf, dat veel lichter is dan het zaad, in het bakje A. Het zwaardere zaad valt in bakje B. Uiterst gemakkelijk schuift u de bakjes uit de KAF-O-MATIC®. Met het schuifje aan de bovenzijde, kunt u zelf de stand instellen.

Op deze manier wint u maar liefst 95% van het zaad terug. De KAF-O-MATIC® kan op het lichtnet worden aangesloten. (220 Volt). Adviesprijs f 179,50 (incl. BTW).

Bij aankoop van een KAF-O-MATIC geven wij f. 40,- bij inruil van elk ander type zaadselector.

Voor verkoop en informatie: **KEMO-ALKMAAR**

- Verdronkenoord 48, 1811 BG Alkmaar. Telefoon 072-1557 85.

Prachtvinken in diergaarde blijdorp

Op initiatief van de directie van Diergaarde Blijdorp in Rotterdam en in samenwerking met het bestuur van de NbvV, zullen er in de maand december in de Rivierhal van de diergaarde, een aantal prachtvinkenshows worden georganiseerd.

Leden van de NbvV kunnen aan deze shows deelnemen.

Aan de shows is overigens geen wedstrijd verbonden; de vogels worden niet gekeurd. De inzending is **kosteloos** in elke inzender ontvangt een entreekaart voor de Diergaarde en een fraaie herinneringsmedaille o.i.d. Het programma ziet er als volgt uit:

Van 9 t/m 11 december 1983 **PRACHTVINKEN UIT AFRIKA**.

Van 23 t/m 26 december 1983 **PRACHTVINKEN UIT AZIË EN JAPANSE MEEUWEN**.

Van 30 december t/m 1 januari 1984 **PRACHTVINKEN UIT AUSTRALIË EN ZEBRAVINKEN**.

Als basis van deze wisselende shows is er een permanente expositie over bioopen en wildvormen van de prachtvinken in de onderscheidenlijke werelden.

Bovendien zullen er informatiestands aanwezig zijn waaronder ook van onze speciaalclubs.

Indien u met bepaalde prachtvinken wilt exposeren, dan dient u dit **vóór 16 oktober 1983** schriftelijk op te geven aan Bondsbureau NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Naast uw naam, adres, postcode, woonplaats, telefoon- en kweeknummer, dient u te vermelden met welke soorten en met hoeveel exemplaren men wenst deel te nemen. Het ligt in de bedoeling om telkens een zo groot mogelijke variatie aan soorten te exposeren. Mocht er eventueel een teveel aan bepaalde soorten zijn, dan zal er een keus worden gemaakt wie wat inzendt.

Inbrengen en afhalen van de vogels

Prachtvinken AFRIKA: Inbrengen donderdag 8 decembert tussen 18 en 20 uur; afhalen zondag 11 december tussen 17 en 18 uur.

Prachtvinken AZIË EN JAPANSE MEEUWEN: Inbrengen donderdag 22 december tussen 18 en 20 uur; afhalen zondag 26 december tussen 17 en 18 uur.

Prachtvinken AUSTRALIË EN ZEBRAVINKEN: Inbrengen donderdag 29 de-

cember tussen 18 en 20 uur; afhalen zondag 1 januari 1984 tussen 17 en 18 uur.

Vogels inbrengen in doosjes of lopers. Er staan terplaatse universeelkooien voor uw vogels klaar.

Enige tijd na uw inschrijving ontvangt u van Diergaarde Blijdorp de nodige bescheiden.

Liefhebbers van prachtvinken laat deze kans u niet ongaan. Het is een uitstekende gelegenheid om met uw specifieke tak van vogelliefhebberij naar buiten te treden en daarvoor propaganda te maken. Bovendien zal het ook voor u een leerzaam evenement zijn.

VOGEL '84 internationaal

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.

De **GROOTSTE INTERNATIONALE VOGELSHOW** van Nederland.

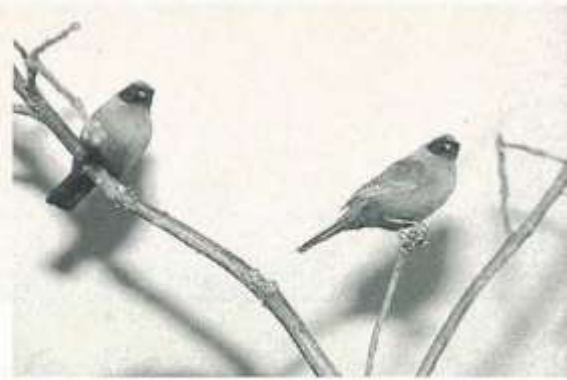
Van 12 t/m 15 januari 1984
in HET TURFSCHIP te BREDA

Geopend:

Donderdag
Vrijdag
Zaterdag
Zondag

12/1 van 14-22 uur
13/1 van 10-22 uur
14/1 van 10-18 uur
15/1 van 10-17 uur

EEN GRANDIOZE JUBILEUMSHOW

Mijn ervaring met de elfenastrilde.

(*Estrilda erythronotus*)

Het is alweer zo'n vijf jaar geleden dat ik van het houden van Australische prachtvinken ben overgestapt op de Afrikaanse astrilden en amaranten. Vanaf dat moment behoorden de vele nesten met eitjes en jongen zoals ik dat van de Australische soorten gewend was, tot het verleden. Het is daarom aan te raden als u het plan hebt om het ook eens met de Afrikaanse soorten te proberen, geleidelijk over te schakelen daar e.e.a. anders op een fiasco kan uitlopen. In die beginperiode kocht ik o.a. een koppel Elfenastrilden. Een omschrijving wil ik hier achterwege laten (daar dit zeer uitgebreid is gebeurd in het novembernummer van 1979 van Onze Vogels) en mij alleen beperken tot datgene wat ik persoonlijk met deze vogels heb ervaren. Het aangeschafte span werd gehuisvest in een ruime broedkooi, waarin echter ondanks mijn (goede) zorgen de man spoedig dood ging. Daar deze vogels niet zo veelvuldig werden ingevoerd, kostte het mij vrij veel moeite een nieuwe man te bemachtigen. De tweede man kon ik echter ook niet langer als een klein jaar in leven houden, zodat ik opnieuw alleen een pop bezat. Daar ook in die periode geen Elfenastrilden werden ingevoerd, raakte dit vogeltje wat op de achtergrond en bleef geruime tijd alleen. In november 1980 kon ik echter door ruiling een goed geakklimatiseerde man bemachtigen welke samen met het popje in een ruime kooi werd ondergebracht. In het voorjaar van 1981 werden de vogels in een ruime vlucht (die was aangekleed met heide en bremtakken) overgedaan. In deze vlucht die zij deelden met een span

Dybowskiastrilden Wijnrode amaranten en Zwartbuikvuurvinken voelden ze zich goed thuis.

Na enkele maanden zag ik de man met wat cocosvezel in de bek in een Harzerkastje verdwijnen en in ruim een week werd hierin door beide vogels een prachtig nest gebouwd. Aan de voorzijde was een soort tunnel geconstrueerd van ± 7 cm lengte met de opening naar beneden gericht. Op een gegeven moment was ik de vogels

Tekst en foto: H.M. v.d. Blom.

beurtelings kwijt en nam ik aan dat zij met broeden waren begonnen. Zonder het nest te beschadigen, was nestcontrole niet mogelijk, zodat onwetend van wat er zich in het nest afspeelde de in de boeken opgegeven broedtijd van 12 dagen moest worden afgewacht. Tijdens het broeden werd door de niet broedende vogel boven op het nestkastje een tweede nest gebouwd. Dit was in vergelijking met het eigenlijke nest zeer opvallend gemaakt met een grote opening aan de voorzijde en had m.i. ten doel eventuele aanvallers te misleiden. Het mannetje bracht de nacht in dit nest door. Na 12 dagen broeden was er niets bijzonders waar te nemen. Ook na de 13e en 14e dag niet, zodat ik de moed begon op te geven. Op de avond van de 15e dag besloot ik het nest te inspecteren en haalde het geheel uit de vlucht. Het nest was gemakkelijk uit het Harzerkastje te halen, maar er in kijken kon ik niet, zodat ik besloot het open te knippen. En daar sta je dan met een kapot

nest met vier bevruchte eitjes, die zo te zien elk moment konden uitkomen. Op zo'n moment voel je je niet bepaakt prettig, ondanks het feit dat ik weinig vertrouwen in de Elfen als ouders had

Daar het niet mogelijk was alles in de oorspronkelijke toestand terug te brengen, heb ik de eitjes onder een spaanse Japanse meeuwtjes gelegd. De andere dag waren er twee eitjes uit en twee eitjes door de meeuwtjes beschadigd welke dan ook niet meer zijn uitgekomen.

De twee jongen werden echter niet gevoerd en waren spoedig dood. In de vlucht gingen de Elfen spoedig weer tot nestbouw over maar halverwege de bouw werd dit nestje ingepikt door de Dybowski astrilden. De Elfen hielden het toen voor gezien en vielen spoedig daarop in de rui. Op 25 januari '82 besloot ik het nog eens met de Elfen te proberen. Ik plaatste ze in dezelfde vlucht waarin alleen een span Wijnrode amaranten zaten. Binnen enkele dagen zag ik aan de voorzijde in de bovenhoek in een bosje heide de eerste beginselen van een nest. Dit bleek van de Elfen te zijn die hun kunstwerk in 1 week voltooiden. Het was uiteraard weer eenzelfde type nest met een neerwaarts hangende smalle invlieggang. Op 6 febr. miste ik 's morgens de pop en nam ik aan dat het eerste ei was gelegd. Op 10 febr. werd met broeden begonnen zodat ik voorzichtig op 5 eitjes rekende. Daar de invliegtunnel nu niet zo lang was, kon ik met de vingertoppen de eitjes aanraken. Op een geschikt moment heb ik voorzichtig in het nest gevoeld en toen

De

osel

bleken er inderdaad 5 eitjes in te liggen.

Op 24 febr. waren de vogels 's avonds elkens beiden op het nest wat ik eerder niet had waargenomen. Als één van de vogels van het nest kwam, ging zij regelrecht naar het bakje met eivoer. Door het eivoer (AVI opfok A) had ik enkele net vervelde meelwormen gedaan plus wat pinky's. Alleen het levend voer werd gegeten.

Dit werd tussen de snavel leeggeperst, waarna de vellen werden weggeslingerd. De andere morgen lagen er nog steeds geen jonge Elfjes op de grond in de spinnen die ik de avond te voren net moeite had verzameld, werden prettig door de oudervogels opgenomen.

De vogels trokken zich van mij niets aan en gingen het nest in en uit alsof ze alleen waren. Vanaf die dag ging ik tussen de middag van mijn werk naar huis om de vogels een nieuwe portie roer te verstrekken. In de avonduren ging ik er op uit om in garage's, schuren en dergelijke, spinnen te vangen. Hiervan heb ik er hoewel het winter was toch enkele honderden kunnen bemachtigen. Verder breidde ik het menu uit met mieren eitjes, buffelwormpjes en verpopte pinky's. Tevens vergrootte ik de hoeveelheid dienzaad.

Triemaal daags werd alles vers gegeven. Vanaf de vijfde dag brachten beide vogels de nacht door in het ook nu weer gebouwde tweede nest. Hier

schrok ik in eerste instantie van daar ik dacht dat ze de jongen in de steek hadden gelaten. De andere dag hoorde ik de jongen echter weer piepen en werd er weer volop gevoerd. Ik begon langzamerhand aan ringen te denken. Na links en rechts wat informatie hieromtrent te hebben ingewonnen, besloot ik de vogels te ringen. Ik heb hiervoor het gaas aan de voorzijde los gehaald en voorzichtig het nest aan de bovenzijde opengemaakt. De ringen had ik vooraf met een stift zwart gemaakt om opvallen in het nest te voorkomen. Er bleken 5 goed gevoerde jongen in het nest te liggen, die ik op de 8e dag met 2,3 mm. nauwelijks meer kon ringen. Na alles weer in de oude staat te hebben teruggebracht, wachtte ik af wat er ging gebeuren. Na ± een kwartier werd er al weer gevoerd en kon ik aannemen dat de storing niet al te groot was geweest. De andere avond vond ik één jong op de grond, die had de val wel overleefd maar was steenkoud. Dit jong heb ik tijdelijk bij Japanse meeuwen met even oude jongen ondergelegd, die het die avond echter niet voerden. Aan het eind van de avond vond ik opnieuw een jong op de grond; dit was helaas wel dood. Het zwart op de ring was wat verbleekt en daar de krop goed gevuld was, leek het mij dat het de vogels toch om de ringen te doen was. Ik besloot het nest

opnieuw aan de bovenzijde open te maken en de ringen met zwart isolatieband te beplakken. Het eerder uitgegoide jong heb ik terug geplaatst, maar werd de andere dag 2x door de ouders uit het nest gegooid. Bij inspectie bleek dat dit jong een pootje gebroken had en dit zal dan ook wel de oorzaak zijn geweest dat het niet meer werd geaccepteerd. Ik controleerde het nest nu regelmatig en de jongen groeiden als kool. Al vanaf de vierde dag werd er ook vrij veel eivoer opgenomen en zag ik dat de grond werd afgezocht naar fijne zaden. Op de grond heb ik dan ook volop fijn onkruidzaad en senegal gierst gestrooid. Toen de jongen exact drie weken oud waren en ik het deurtje opendeed om te voeren schrokken ze en stoven alle drie het nest uit. De man die kennelijk dacht dat het indringers waren, viel de jongen onmiddellijk aan en wel zodanig dat hij uitgevangen moest worden. De pop lokte na enige tijd de jongen het slaapnest in en begon ze daar te voeren. Daar de oudervogels al moeite hadden om in het nest te komen door die smalle insluipgang, vermoed ik dat het slaapnest ook dient om de eerste weken na het uitvliegen te worden gebruikt door de jongen die natuurlijk helemaal geen kans zien om in het oorspronkelijke nest terug te keren. De eerste dagen kwamen de jongen niet op de grond maar toen daarop eenmaal de eerste stappen waren gezet, werd er direct gepeuzeld aan het Senegalen trosgierst. Op vijf april waren de jongen geheel zelfstandig en heb ik ze uitgevangen mede omdat er al weer aan een nieuw nest werd gewerkt. In totaal heb ik uit drie nestjes negen prachtige jongen op stok gekregen die het ook op de tentoonstellingen prima hebben gedaan. Het zijn echter wel moeilijke t.t.vogels daar ze bijzonder snel beschadigen bij vervoer of bij het vangen.

Al met al kan ik terug zien op een zeer geslaagd kweekseizoen 1982 en ik hoop dat dit artikel zal bijdragen dat ook bij andere liefhebbers van deze prachtige vogels resultaten zullen worden behaald.

Hercombinatie van factoren en crossing-over

In een vorig artikel heb ik u een uitleg gegeven over het crossing-over gebeuren en hoe u door met dit gebeuren rekening te houden in veel gevallen meer van de door u gewenste kleurslagen gekweekt zou kunnen hebben. Het crossing-over gebeuren kan in samenwerking met een ander facet van de verervingsleer, echter ook tot andere gevolgen leiden.

Het is namelijk mogelijk dat u door het doen van bepaalde kruisingen, kleurslagen in de nakweek vindt welke u nooit eerder heeft gehad terwijl u toch zeker wist dat de vogels waarmee u gestart bent fokzuiver waren. Het is mogelijk om via kleurslagen agaat en bruin in het bezit te komen van de kleurslagen groen en isabel. Het feit dat dit alles mogelijk is, wordt veroorzaakt door twee facetten in de verervingsleer, te weten crossing-over en een hercombinatie van factoren.

Zoals u wellicht weet, is de groene kleurkanarie een zogenaamde volpigment vogel, bij deze kleurslag is alles nog in ongemuteerde dus oorspronkelijke vorm aanwezig. Hij of zij is dan ook in het bezit van zwart en bruin pigment. Door een wijziging in het factorenbezit, een mutatie, ontbrak op zeker moment het zwarte pigment en bleef alleen het bruinpigment over; de bruine kleurkanarie was een feit. Dit gebeurde ook met het bruinpigment. Toen dit uit de vogel verdween, bleef alleen het zwart pigment over en was de agaat een feit. In beide gevallen was dus een factor gemuteerd, de oorspronkelijke factor had een andere werking gekregen.

Als we nu een bruine kleurkanarie paren aan een agaat, dan brengen we de twee oorspronkelijke vormen, bruin en zwart pigment, weer bij elkaar en ontstaat weer een groene kanarie. Dit nu noemen we dan een hercombinatie van factoren. Nu is die groene kanarie natuurlijk niet fokzuiver, hij heeft van de ene ouder de factor gekregen welke het zwart doet verdwijnen, waardoor hij dus bruin vererft, en van de andere ouder kreeg hij de factor welke het bruin reduceert waardoor hij dan ook agaat vererft. Deze vogel is dus in het bezit van twee verschillende gemuteerde factoren. Als deze jonge man tot voortplanting komt dan zal hij voort-

plantingscellen vormen met in hoofdzaak de kleuraanleg voor bruin en agaat. Voordat hij weer de kleuraanleg voor groen kan vormen, zal zich bij deze man eerst crossing-over moeten voordoen zodat de factoren voor zwart en bruin pigment weer op hetzelfde chromosoom komen. Het is echter ook mogelijk dat door dit crossing-over gebeuren de beide gemuteerde factoren op hetzelfde chromosoom komen, de een verandert dan het zwart pigment in bruin en de andere reduceert het bruin; op dat moment is de isabel een feit.

Hieruit valt op te maken dat de isabel geen spontaan ontstane mutatie is, maar veroorzaakt wordt door het samenbrengen van twee verschillende gemuteerde factoren.

Om het een en ander naar ik hoop duidelijker te maken, zal ik een uitleg geven van de factoren welke hierbij een rol spelen en hoe een en ander in elkaar steekt. Om te beginnen hebben we te maken met factoren welke op het geslachtschromosoom X liggen. Hetgeen inhoudt dat een man een factor twee maal kan bezitten omdat hij tweemaal het X chromosoom bezit $\frac{x}{x}$ de pop kan een dergelijke factor slechts éénmaal bezitten, omdat ze één X chromosoom bezit, het andere chromosoom

Y, is ledig. Een pop bezit dus $\frac{x}{y}$

Verder hebben we te maken met factoren waarvan de mutant, dus de factor met een gewijzigde werking, een recessief karakter hebben ten opzichte van hun wildvorm factor, hetgeen betekent dat een dergelijke factor bij de man tweemaal aanwezig moet zijn om zijn werking te tonen. Is echter op het ene chromosoom van een paar de wildvorm aanwezig en op het andere chromosoom van datzelfde paar de mutant, dan zal de wildvormfactor zijn werking tonen en zal de werking van de mutant naar de achtergrond treden, de vogel is op dat moment dan verervend (split) voor die mutant.

In de formulering worden factoren aangeduid met een lettersymbool. Als het om de wildvorm gaat, wordt er bij het lettersymbool een + (plusteken) geplaatst. Het niet aanwezig zijn van zo'n plusteken duidt dan de gemuteerde factor aan.

Voor het aanduiden van de vier pigmentkleuren, hebben we twee symbolen nodig, te weten: z en rb en het + (plusteken). Voor de volledigheid wil ik nog even opmerken dat alle vier de pigmentkleuren in het bezit zijn van de factor welke het bruinphaeomelanine veroorzaakt, de B⁺ factor. Deze vererft onafhankelijk omdat die factor in alle vier de pigmentkleuren aanwezig is en door de rb factor wordt beïnvloed. Ik zal verder deze factor niet vermelden. De betekening c.q. werking van de symbolen is:

- z⁺ de zwartfactor, veroorzaakt de zwarte bestreping (eumelanine).
- z de mutant van de zwartfactor, nu wordt er bruine bestreping gevormd.
- rb⁺ Er vindt een normale vorming van het bruinphaeomelanine (B⁺), plaats; het bruin tussen de streepjes.

rb De mutant van rb^+ . Een groot gedeelte van het tussen de streepjes liggende bruin wordt gereduceerd.

Laten we eens een zevental vogels in vereenvoudigde formule zetten, zodat het bovenstaande duidelijker wordt.

$$1. \frac{x z^+ rb^+}{x z^+ rb^+}$$

Niets is gemuteerd, alles is nog in de oorspronkelijke vorm aanwezig, het is dus een fokzuivere groene man.

$$2. \frac{x z^+ rb^+}{x z^+ rb}$$

Hier is de mutant rb welke het tussenliggend bruin reduceert, éénmaal aanwezig. Omdat op het andere chromosoom de wildvorm rb^+ aanwezig is, zal de mutant zijn werking niet tonen. De vogel is dus groen en split voor agaats.

$$3. \frac{x z^+ rb}{x z^+ rb}$$

Nu is de mutant dubbel aanwezig, het bruin wordt dus gereduceerd en alleen het zwart blijft over; een fokzuivere agaats.

$$4. \frac{x z^+ rb^+}{x z rb^+}$$

De bruinfactor, z , is dubbel aanwezig. Groene man welke split is voor bruin.

$$5. \frac{x z rb^+}{x z rb}$$

Beide mutanten éénmaal aanwezig; groene man split voor bruin, voor agaats en voor isabel; een zogenaamde passe partout man.

$$6. \frac{x z rb^+}{x z rb^+}$$

De bruinfactor, z , is dubbel aanwezig; een fokzuivere bruine man.

$$7. \frac{x z rb}{x z rb}$$

Beide mutanten zijn dubbel aanwezig, dus een fokzuivere isabel man. Hier kunt u ook zien dat de isabel altijd fokzuiver is voor de pigmentkleur, immers als een factor als de wildvorm aanwezig zou zijn dan zou deze wildvorm zijn werking gelijk tonen.

Laten we nu de hercombinatie van factoren eens in beeld brengen.

Man 3 een fokzuivere agaats maal een bruine pop, zie 6.

$$\frac{x z^+ rb}{x z^+ rb} \times \frac{x z rb^+}{y}$$

Omdat de man fokzuiver is, zullen de gameten, de zaadcellen, ook allen hetzelfde zijn. De pop kan twee soorten gameten vormen, zie boven de streep en onder de streep. Als we nu de gamet van de man gaan samenvoegen met de gameten van de pop, dan krijgen de volgende jongen:

$$\frac{x z^+ rb}{x z rb^+}$$

Een man. Zowel de beide mutanten als de beide wildvormfactoren zijn aanwezig. De mutanten zullen naar de achtergrond treden en de wildvorm zal zijn werking tonen. Een groene passe partout man. De man is dus split voor bruin, agaats en isabel.

$$\frac{x z^+ rb}{y}$$

De mutant is éénmaal aanwezig, het y chromosoom is ledig. Het is dus een agaats pop.

Uitgaande van agaats en de bruine, hebben we nu het bestand uitgebreid met groen. We gaan nu verder en paren de jonge groene man aan zijn moeder en krijgen dan

$$\frac{x z^+ rb}{x z rb^+} \times \frac{x z rb^+}{y}$$

De jonge man kan vier verschillende gameten vormen, hij heeft immers onder en boven de streep twee verschillen, rb ten opzichte van rb^+ en z^+ ten opzichte van z en dit wordt dan 2×2 is 4. Voorwaarde is wel dat zich bij deze man crossing-over moet voordoen. Zou dit niet gebeuren dan zou hij alleen de kleuraanleg voor agaats $x z^+ rb$ en voor bruin $x z rb^+$ afgeven. Er van uitgaande dat zich wel crossing-over voordoet, kan de man de volgende gameten vormen: 1. $x z rb$ 2. $x z rb^+$ 3. $x z^+ rb$ en 4. $x z^+ rb^+$.

Als we nu deze gameten samenbrengen met de gameten van de pop dan krijgen we het volgende:

$$\text{jong 1: } \frac{x z rb}{y}$$

Isabel pop (beide mutanten aanwezig)

$$\text{jong 2: } \frac{x z rb^+}{y}$$

Bruine pop (zwartfactor z^+ gemuteerd in bruinfactor)

$$\text{jong 3: } \frac{x z^+ rb}{y}$$

Agats pop (bruin phaeomelanine gereduceerd door rb)

$$\text{jong 4: } \frac{x z^+ rb^+}{y}$$

Groene pop (niets gewijzigd)

$$\text{jong 5: } \frac{x z rb}{x z rb^+}$$

Bruine man split voor isabel

$$\text{jong 6: } \frac{x z rb^+}{x z rb^+}$$

Fokzuivere bruine man.

$$\text{jong 7: } \frac{x z^+ rb}{x z rb^+}$$

Groene passe partout man.

$$\text{jong 8: } \frac{x z^+ rb^+}{x z rb^+}$$

Groene man split voor bruin.

De kleur welke de jonge zonen (5 t/m 8) krijgen, is afhankelijk van de te gebruiken pop, immers op het x chromosoom van de pop bevinden zich wel kleurbepalende factoren.

De jonge poppen (1 t/m 4) zijn niet onderhavig aan de pop welke gebruikt wordt. Als de jonge groene pp man gepaard zou zijn aan een groene, een agaats of een isabelpop, dan nog zal de uitkomst zijn als 1 t/m 4.

En zie, dank zij een hercombinatie van factoren en het crossing-over gebeuren is ons bestand van bruin en agaats nu uitgebreid met groen en isabel en dat zonder een vogel aan te schaffen.

Let wel, dit artikel is niet geschreven om u aan te moedigen het behandelde in praktijk te brengen, maar wel om u een inzicht te geven in de mogelijkheden welke er zijn. Ondanks het risico dat een enkeling mijn benadering als cryptisch zal betitelen, heb ik toch gemeend gebruik te moeten maken van symbolen en formules omdat dit volgens mij de enige manier is om exact weer te geven hoe de verervingsleer in elkaar steekt.

use!

De!

De Meyers-papegaai

Tekst: Cevab Foto: Wolfgang de Grahl

De tot het geslacht *Poicephalus* behorende Meyerspapegaai komt voor in Centraal en Oost Afrika. Naast de nominatvorm zijn een vijftal ondersoorten beschreven welke betrekkelijk weinig van elkaar verschillen.

Poicephalus meyeri meyeri is overwegend olijfgroen van kleur, de vleugelbocht, ondervleugeldekveren en dijen zijn felgeel. Borst, buik en onderstaart zeegroen, stuit blauw en boven op de kop geel. De grootte is ongeveer 22 cm.

P.m.saturatus is donkerder op de bovendelen en de stuitveren zijn groenachtig vaal blauw.

P.m.matschiei, is eveneens donker op de bovendelen, de stuit is helder blauw en de onderdelen lichtblauw bewaasd.

P.m.transvaalensis is op de bovendelen valer bruin.

P.m.reichenowi heeft weer donkerder bovendelen dan het voorgaande ras maar mist het geel op de kop.

P.m.damarensis is op de bovendelen vaalbruin en mist op de bovenkop eveneens de gele veerpartijen.

Gelijk zijn soortgenoten, zoals het bonte boertje, Kaapse papegaai, roodbuikpapegaai etc., heeft de Meyerspapegaai ook lange vleugels die vaak tot de staart reiken. De staart zelf is breed en in verhouding tot de vleugels kort. Dit draagt ertoe bij dat deze vogels als stevige, robuuste dieren overkomen. Tussen de geslachten is er nauwelijks enig waarneembaar verschil. Ze leven in kleine groepen en tijdens de broedperiode paarsgewijs, in bosranden en in het struikgewas nabij waterlopen. De broedtijd is van juni tot december en in

de holten hoog in de bomen worden twee tot vier eieren gelegd waarvan de schaal wat rozig van kleur lijkt te zijn. Overdag broedt de pop en tijdens de nachten houdt de man haar in de nestholte gezelschap. De broedduur bedraagt ongeveer 30 dagen.

J. van Lieverlooy, Burg. N. Pompestraat 2 in Maren-Kessel, heeft zeer onlangs met de Meyerspapegaaien gekweekt. In 1979 zag hij bij een handelaar twee van deze papegaaien zitten, het waren pas geïmporteerde vogels. Volgens de handelaar, die aan het verschil in bek-

kenbreedte dat zou hebben vastgesteld, betrof het een paar. Bovendien was de man zo op het oog wat forser. De vogels werden gekocht en thuis in een kooi geplaatst van 1 m hoog, 1,20 m breed en 0,60 m diep. In het voorjaar is er in die kooi een broedblok opgehangen welke 25x25x40 cm groot was, terwijl het invliegkat een doorsnede had van 8 cm. In het blok is turfrolm en boomschors gedaan. Het blok bleef echter onaangeroerd. Het duurde tot 1982 eer de vogels regelmatig in het blok kwamen. Er is toen geconstateerd dat de vogels de boomschors hadden fingekeenaagd en dat er in de bodembekleding een holte was gevormd. Tevens werden ook paringen waargenomen maar tot het leggen van eieren is er niet overgegaan. Het blok is weer weggenomen en op 2 januari 1983 terug in de kooi gehangen. Op 6 januari werd de eerste paring waargenomen en op 8 februari verbleef de pop de gehele dag in het nest. Geconstateerd werd dat op 9 februari het eerste ei is gelegd en op 12 februari het tweede ei. De pop verliet slechts af en toe het nest om wat te eten maar verder zat zij constant op de eieren. Aangenomen kan worden dat het broeden direct na het leggen van het tweede ei is begonnen.

Op 11 maart d.a.v. werden uit het blok de eerste bedelgeluiden waargenomen. Bij controle bleek toen dat er twee jongen waren geboren waarvan de jongste nog maar slechts een klein uurje oud was. Ze waren bedekt met witte donsveertjes. Op 28 maart zijn de jonge vogels met 7 mm ringen geringd. Een week later kwamen de eerste donkerkleurige veerstoppels door. Naas normaal papegaaienvoer krijgen de vogels af en toe wat groen. Als opfokvoer is er Cédé-eivoer verstrekt dat met wat water rui werd gemaakt. Daar naast nog in water geweekt oud wit brood met daarop wat druivensuiker. Later werd door de oudervogels ook trosgierst opgenomen. Op 12 mei kwam het oudste jong even uit het bol om daar al weer snel in terug te gaan. Enkele dagen later kwamen de jongen regelmatig daaruit maar gaan er ook weer steeds in terug.

Jonge Meyerspapegaaien zijn bijna hetzelfde van kleur als de oudervogels alleen het geel op de kop ontbreekt nog en ook de snavelkleur is wat lichter.

Het duurt dan toch nog wel even eer de vogels als volwassen dieren kunnen worden beschouwd.

De Chukar patrijs

(*Alectoris graeca
chukar*)

Tekst Andre Bruggeman

Foto's C. Scholtz en A. Bruggeman

In een volière, welke niet te klein mag zijn, met liefst een stukje gazon en een beplanting van coniferen en groenblijvende heesters, is de chukarpatrijs een kleurrijke en mooi getekende verschijning. Deze patrijsoort heeft alle goede eigenschappen als bodemvogel in de volière. Ze zijn niet agressief tegenover medebewoners en zelfs mijn chinese dwergkwartels laten ze met rust. Ze worden vrij snel tam en verblijven alleen maar op de grond. Het is dus niet zoals bijvoorbeeld bij de Californische kuifkwartels die nogal eens op vliegen, hetgeen de rust voor de overige vogels nadelig kan beïnvloeden. De chukars zijn niet luidruchtig en broeden vrij gemakkelijk zelf hun legfels uit en brengen ook de jongen goed groot. Ze dienen echter wel te beschikken over een beschermde en aan het oog onttrokken broedplaats. Tevens dient men ze wel koppelsgewijs te houden. Nogmaals wil ik stellen dat een goede beplanting van de volière noodzakelijk is omdat bij een al te vurig optredende haan de hen zich tussen het beschermde groen kan terugtrekken.

In het begin van mei worden in een gestoffeerd kuilte in de grond 7 tot 10 eieren gelegd en daarna door alleen de hen in ongeveer 23 dagen bebroed. De haan houdt zich constant in de nabijheid van het nest op en dwingt ook steeds de hen, wanneer zij van het nest loopt om voedsel te zoeken en daarbij wat verder weg gaat, terug naar het nest te gaan.

De jonge chukarpatrijsjes welke vanaf de eerste dag al goed met de hen meelopen, moeten wel wat van de zon kunnen genieten. Ze zijn evenwel wat sterker dan jonge kwartels en zullen niet zo gauw van koude omkomen. Onontbeerlijk is een stabiel, goed en steeds vers kuikenmeel (opfokvoer).

a.

b.

c.

a. Steenpatrijs
b. Chukarpatrijs
c. Wildvorm chukarpatrijs met mutant.

usel

De!

Groenvoer in de vorm van klaver, paardebloem etc. is van vitaal belang.

Na een drietal maanden beginnen de kleur en tekening duidelijker te worden. Het onderscheiden van de geslachten is pas na een maand of negen tot een jaar te doen. Hierbij kan men zeggen dat hanen een fierdere houding vertonen, een bredere borst, iets zwaardere kop en het begin van sporen hebben. Overigens komt het ook wel bij oudere hennen voor dat er een aanleg van sporen is waar te nemen. De chukarpatrijs is winterhard maar ze moeten wel over een droge slaapplek kunnen beschikken. Graag nemen ze ook een plaatsje in op een steen of neerhangende lage tak. Om te vermijden dat ze al te veel heen en weer langs het gaas lopen, doet men er goed aan die looprichting door enkele lage struikjes te onderbreken.

De chukarpatrijs is nauw verwant aan

de steenpatrijs. De eerste komt echter voor in Azië tot in China, de laatste kunnen we ook vinden in Europa, met name in het Alpengebied. In Nederland is de Steenpatrijs ingevoegd de Vogelwet, beschermd en mag niet worden gehouden. Het verschil tussen Chukar en Steenpatrijs is relatief klein. Chukarpatrijzen worden in Amerika in grote aantallen gefokt voor consumptie. Uit deze grote massakweek is het bijna vanzelfsprekend dat er mutaties ontstaan. Op de hierbij afgebeelde kleurenfoto ziet u, naast een wildvorm, zo'n mutant. Deze verschijning vormt voor de Europese liefhebber weer een aanzet om daarmee verder te fokken.

Als voedsel geven we kleine korrels in een mengeling van goede kwaliteit. Dat er daarnaast ook volop grit en schelpenzand alsmede steeds vers water aanwezig moet zijn, behoeft ik niet te zeggen. Gelijk als kippen nemen ze

ook graag zandbaden. Sommige fokkers vergaren de eieren om er daar door meer te krijgen. De weggenomen eieren worden dan uitgebroed door bijvoorbeeld krielkippen in of in de broedmachine. Het is allemaal een manier van bezig zijn dacht ik, maar geef mij maar een gewoon natuurlijk verloop, want dat is het mooiste, daarvoor kun je het meest genieten.

STOF, STANK en BAKTERIE

vernietigt U met een **ELEKTRONISCHE LUCHTREINIGER**

Het verbetert het zuurstofgehalte in bloed en longen.

(Ook voor de mens).

SPECIALE AANBIEDING MINUS 15%

type 1 voor 50 m³ Nú f. 242,50

type 2 voor 100 m³ Nú f. 361,25

type 4 voor 45 m³ Nú f. 280,50

dit is inclusief 1 element.

type 4 is uit te breiden op de kast met maximaal 12 elementen ieder voor 45 m³.

type 5 losse elementen Nú f. 67,00

Gratis thuisbezorging. 5 jaar garantie.

BESTEL NÚ PER TELEFOON 01807-18912 OF VUL DE BON IN?

WOLRO-Luchtreiniging

SMERENBURG 47
2931 RB KRIMPEN A/D LEK
TEL. (01807) 1 89 12
(iedere avond tot 22.00 uur
en op zaterdag tot 17.00 uur).

Stuur ons een schets of tekening van uw hok en wij maken u kosteloos een offerte voor uw ruimte.

VLIEGENDE INSEKTE

Zoals muggen, motten en andere vliegende insecten vernietigt U met een

ELEKTRONISCHE INSEKTENVERDELGER

Vliegende insecten zijn ziekten overbrengers en plagen U en Uw vogels. Door uitstraling van Ultravioletlicht worden de insecten aangetrokken en opweg naar de lamp vliegen ze onder stroom staande grill in de kast waardoor ze vernietigd worden. Zonder gif.

type 1 voor 15 m² van f. 124,- voor f. 99,-

type 2 voor 50 m² van f. 154,- voor f. 139,-

type 3 voor 130 m² van f. 279,- voor f. 249,-

Verzendkosten f. 9,75

BON

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Wenst te ontvangen:

● type Luchtreiniger: _____ of

● type Insektendoder: _____

Prijs: _____ Stuks: _____

_____ stuks uitgebreide brochures

Het kweken met Europese Wildzang vogels.

door Wiel Hoppener.

Dagdromen over mijn tuin.

Het is de laatste dag van april. Een koude winderige voorjaarsdag met donkere regenwolken die drijgend overdrijven. Ik zit een beetje verveeld naar buiten te staren naar mijn tuin en geef mijn gedachten de vrije loop. Er dwarrelt van alles door mijn geest: de vogels, de natuur en mijn tuin. En over die tuin, daar wil ik vandaag eens wat over schrijven.

Laten we eens even stilstaan bij de groentetuin of het volkstuintje zoals hij ook wel genoemd wordt. Dan zien we dat de mensen en de vogels, bijna niet van dezelfde planten eten. Wij eten de kool, sla, bonen, aardappelen en nog vele andere groenten die wij verbouwen. De vogels echter eten datgene wat de mens als onkruid bestempeld, wat hij uittrekt, omschoffelt en in de vuilniszak deponert, zoals vogelmuur, kruiskruid, herderstasje, melkdistel, perzikkruid enz. Planten die regelmatig in een goed bemeste groentetuin tevoorschijn komen.

De doorsnee volkstuintier noemt dit **onkruid** en dat hoort niet thuis in een goed verzorgde groentetuin. De vogelliefhebber die vaak ook hobbytuinder is, heeft het daar wel eens moeilijk mee. Enerzijds weet hij dat die kruiden ideaal vogelvoedsel zijn (als hij niet met insecticiden spuit) en anderzijds moet hij er ook voor zorgen, dat hij met moeder de vrouw op goede voet blijft staan, die deze **troep** liever kwijt dan rijk is. Ook voor de vogelliefhebber geldt het gezegde: 'geven en nemen'. Hij laat goedschiks (of kwaadschiks) wat onkruid tussen de groente groeien en doet net of hij het niet ziet. Als het dan te erg wordt en het vogelmuur gaat woekeren en de melkdistel boven alles uitgroeit, dan is er geen redding meer aan. Dan wordt er in het wilde weg onkruid gepikt en de grootste hap wordt dan in het vogelverblijf gedeponeerd, vanwaar het een dag later, als het verwelkt is, naar de vuilniszak verhuist.

Lukt het tenslotte dan zo een vogelkweker om wat jonge wildzangvogels op stok te krijgen en je zou hem vragen wat zijn kweekrecept is, dan kunt u als antwoord verwachten: 'Heel eenvoudig, ik heb veel onkruiden gevoerd'.

Veel onkruiden in enkele dagen gevoerd, maar dat vertelt hij er dan meestal niet bij.

Hoewel ik zelf ook een groentetuintje heb, pluk ik mijn onkruidzaden altijd in de vrije natuur. Op de fiets en vaak gewapend met de fotocamera, trek ik er dan op uit. Naast het verzamelen van onkruidzaden voor mijn vogels, heb ik dan tevens de mogelijkheid om enkele plaatjes te schieten, die ik dan later nog wel eens kan gebruiken voor mijn Dia-lezing.

Er zijn vogelliefhebbers, die over een zo grote tuin beschikken, dat ze gemakkelijk hun onkruiden zelf kunnen kweken. Maar daar is, zoals ik al eerder in dit artikel heb aangehaald, ook de medewerking van moeder de vrouw voor nodig. Daarom dacht ik dat we niet moeten spreken van mijn tuin, nee, het is onze tuin.

Zangduels in onze tuin.

Het is begin mei en ik ga nog even verder met mijn dagdromen. Het is nog vroeg in de morgen en de nacht gaat over in de dag. Het schemert nog en alles in de vrije natuur lijkt vredig en rustig.

Plots word ik wakker door het gefluit van een merel en ook de tortelduiven in een boom bij de buren, koeren alsof ze blij zijn met de nieuwe dag. Het klinkt allemaal zo mooi. Meimaand, de natuur leeft weer. In mei leggen alle vogelvrouwtjes een ei. Ja, ja, allemaal tot uw dienst, maar deze medaille heeft ook nog een keerzijde.

Er zijn nog mensen die menen dat de zang van de vogels een uiting is van vreugde, maar deze mensen moet ik teleurstellen. Meimaand, de nestmaand, dat is juist, maar voordat met nestbouw begonnen kan worden, moet er eerst keihard gestreden worden. Al klinkt de zang van de vogels ons nog zo aangenaam in de oren, in wezen is het een strijdlid vol vechtlust en agressiviteit om hun territorium (woongebied) af te bakenen. In menselijke termen uitgedrukt, betekent dat, een bouwplaats veroveren met daaromheen een flinke lap grond.

Dit territorium is dan verboden gebied voor andere mannetjes en rivalen en moet voortdurend worden verdedigd. Kijk maar eens naar de merels in het vroege voorjaar in uw tuin, hoe ze

vechten en daarna elkaar uitfluiten vanuit een boomtop.

Elk territorium heeft zijn grenzen, welke lopen van struik tot struik en van boom tot boom. Dit gebied heeft het mannetje veroverd door luid zijn strijdlid te zingen en vaak ook door felle vechtpartijen. Regelmatig worden de grenzen van het territorium door het mannetje gecontroleerd en wee de mannelijke soortgenoot die deze grenzen overschrijdt. Men mag dus niet denken dat een vogelpaartje in broedkonditie gewoon op zekere dag zou besluiten om ergens een nestje te gaan bouwen. Zo eenvoudig ligt dat niet. Eerst moet een bouwplaats op hun soortgenoten verworven worden en dan pas kan er gebouwd worden en kunnen de broedactiviteiten rustig verlopen. Omdat het mannetje zijn territorium verdedigt, zou men kunnen denken dat het vrouwtje **geén** stem in het kapittel heeft. Vergeet het maar, net zoals bij de mensen moeder de vrouw de baas in de keuken is, zo is het vogelvrouwtje de baas in en rondom het nest, dit soms tot zeer ongenoegen van het mannetje. In hun territorium voelen de vogels zich veilig, daar zijn zij de baas, daar hebben zij het voor het zeggen, daarbuiten begint weer een ander domein.

Het felle zingen van de man wanneer hij het woongebied verdedigt, heeft op het vrouwtje een positieve uitwerking. Het geeft haar een gevoel van veiligheid en geborgenheid en stimuleert haar tot nestbouw en eileg.

Er zijn natuurlijk ook vogelsoorten die tevreden zijn met een vrij klein privégebied, soms nog géén vierkante meter groot. Hier spreken we dan over koloniebroeders, dus meerdere koppels vrij dicht bij elkaar. Soms in dezelfde boom, struik of heg. Hiertoe kunnen we onder andere rangschikken: de sja, de kneu en in mindere mate, de putter en de groening.

Het agressieve zingen van de mannetjes is twee eeuwen geleden reeds ontdekt door vogelliefhebbers en daarop draait de vinkensport. De vinkenmannetjes worden dan op een bepaalde afstand van elkaar in kooitjes aan de lat gehangen en dan kan het gebeuren dat de kampioenvink zo luid, zo vaak en zo vurig zingt, dat de concurrenten er na een tijdje het zwijgen toe doen.

ysel

De Donker Blauwe Bisschop

(*Cyanocompsa cyanea*)

Reeds in het augustusnummer van 'Onze Vogels' in 1977 heb ik over deze vogel al een artikeltje geschreven, waarbij ik toen ook al mijn verontrusting uitsprak, dat we deze vogels praktisch niet meer zagen.

Groot was dan ook mijn verbazing, op de afgelopen Bonds t.t. te Breda in januari jl. een eigen kweek pop van deze Donker Blauwe Bisschop aan te treffen, gekweekt door dhr. v.d. Biggelaar te Gerwen.

Voor ik echter dhr. v.d. Biggelaar aan

het woord laat, eerst wat algemene gegevens over deze prachtige Blauwe vogel. Land van herkomst is Brazilië, waar ze overal langs bosranden en in struikgewas voorkomen. De grootte is ongeveer 13 cm. De hoofdkleur van de man is blauw, zij het in diverse nuances, maar ook zwart speelt een grote rol in zijn kleurenpatroon, o.a. een zwarte voorhoofdsband, zwarte vleugels met blauwe zoom, terwijl ook de staartveren zwart zijn, maar wel blauw gezoomd. De pop is veel minder mooi

Tekst: Ed Wessels.
Foto's: H. Bielfeld en
v.d. Biggelaar

gekleurd, nl. donkerbruin aan de bovenzijde, en wat lichter bruin aan de onderkant.

Vroeger waren het vooral vogels, die het goed deden in de gezelschapsvoière, mits er maar geen kleine vogels bijzaten, want die waren nooit veilig bij deze vogels.

We laten nu dhr. v.d. Biggelaar aan het woord.

Deze vogels kocht hij in 1978, aanvankelijk in de eerste jaren hield hij ze in een verwarmde binnenruimte, waar ze wel goed in conditie kwamen, maar geen enkele broedneiging vertoonden. In 1982 werden ze, in een buitenvluch geplaatst van 3 m x 1 m x 2 m. me alleen daarbij een koppel Japans kwartels.

Als voeding werd verstrekt een goed gemengd parkietenzaad met extra paddi en gekiemde zaden, daarbij als levend voer wat meelwormen en mierenetjes en af en toe wat eiwiter het gebruikelijk groenvoer als muur sla, appel enz.

Reeds na 2 maanden in de buitenvluch begon de pop al een nest te maken geheel vrijstaand in een struik. In een paar dagen was het nest gereed, it hoofdzaak werden er cocosvezels voor gebruikt. Op 2 juli werd het eerste e gelegd, er volgden er nog 2. Ze bleef vrij goed zitten, maar wanneer iemand in de buurt kwam, ging ze er wel af, maar toch kwam na 13 dagen het eerste jong uit. Na 2 dagen waren er 3 jongen welke allen goed gevoerd werden. Na 10-15 dagen waren alle jongen al uitgevlogen, maar werden wel nog ongeveer 2 weken door de ouders bijgevoerd.

Toen de jonge vogels 4 dagen oud waren, werden ze geringd. Ze leker

geheel op de pop vrijwel eenkleurig bruin.

De pop was intussen al weer begonnen aan een nieuw nest, op 7 augustus werd hierin het eerste ei gelegd, in totaal weer 3 stuks.

Helaas waren in die tussentijd de jongen doodgegaan, maar na weer 13 dagen broeden lagen er weer 3 jonge vogels in het nest. Jammer genoeg stierven na verloop van enkele weken weer 2 van de 3 jongen. De enig overgeblevene is echter wel groot gekomen door de goede zorgen van beide vogels.

Hoe en waarom het eerste nest en 2 vogels van het tweede nest zijn doodgegaan, schrijft dhr. v.d. Biggelaar ons niet.

Naar mijn mening, vermoed ik, dat het doodgaan van de jonge vogels te wijten is geweest aan een te weinig dierlijk voedsel, maar ook aan een te weinig variatie hierin.

De overgebleven vogel bleek een pop te zijn, en zoals die in Breda zat, van heel goede kwaliteit.

U ziet uit deze beschrijving weer, dat het wel degelijk mogelijk is, ook met die soorten, welke vroeger als 'niet te kweken' werden beschouwd, toch nageslacht te verkrijgen.

Ondanks alle mooie, soms zelfs spectaculaire kweekresultaten van de laatste jaren, is het zeer dringend nodig, nog veel meer aandacht aan het kweken te besteden. Ik ben er heilig van overtuigd, dat alle soorten, die bij ons in de kooien en volières voorkomen, ook te kweken zijn. Aan u tropenliefhebbers en kwekers de daad.

Laat zien wat u kunt, het is een heilig moeten voor het behoud van onze liefhebberij.

Het gepareld bronzemannetje

Lonchura tristissima leucosticta

Tekst: H.A. Maurer Foto: C. Scholtz

Werd vroeger het gepareld bronzemannetje als een zelfstandige soort, *Lonchura leucosticta*, beschouwd, thans behoren ze te worden gezien als een ondersoort van *Lonchura tristissima*, de treur bronzemannetjes en luidt de wetenschappelijke naam *Lonchura t. leucosticta*. Dit volgens Frans Robiller in zijn boek *Prachtvinken*, welk standaardwerk we, voor wat betreft de wetenschappelijke benamingen, het liefst volgen.

Ze komen voor in Irian waar ze, meestal in groepen, leven in het gebergte tot 1400 meter hoogte. Voedsel zoeken doen ze voornamelijk in open plekken en bosranden. Hun nesten bouwen ze van allerlei grassen in dichte struiken of tussen hoge grasbundels.

De laatste jaren hebben we juist onder de lonchurasoorten nogal wat noviteiten gehad. Soorten c.q. ondersoorten waarover we enige jaren geleden misschien wel eens iets beknopts hebben gelezen maar die we nooit te zien kregen, werden vrij onverwachts, vooral in West Duitsland, geïmporteerd. Daaronder bevonden zich ook de gepareld bronzemannetjes, een bijzonder fraai getekend vogeltje van ongeveer 10 cm grootte.

Van een sexueel dimorfisme is geen sprake, mannetjes en popjes zijn uiterlijk gelijk van kleur en tekening. In de volière zijn het gezellige en verdraagzame vogeltjes welke in het begin misschien wat schuw maar al spoedig vertrouwelijk worden. Meestal zitten ze paarsgewijs op hun stekkie.

C.O. Zander uit Schoorl, kwam op Vogel '83, de Bondskampioen, met de eerste eigen kweek en ontving daarvoor de NBvV-oorkonde.

Hij heeft met de gepareld bronzemannetjes zowel in de gezelschapsvolière als in de broeikooi (afm. 120 x 40 x 40 cm) met goed succes gefokt. In een nestkastje van 15 x 10 x 10 cm met een invleggat van 3,5 cm doorsnede, werd van voornamelijk cocosvezel een stevig nest gebouwd. De legsaai varieerden van 5 tot 7 witte eitjes welke door beide oudervogels, hetzij afwisselend hetzij samen, werden bebroed. De broedduur bedraagt ongeveer 15 dagen. De beide oudervogels broedden zeer vast en ook nestcontrole leverde geen problemen op. Toen de jongen ongeveer 7 dagen oud waren, zijn ze met 2,5 mm ringen geringd. Op een leeftijd van ruim 22 dagen verlieten ze het nest. Ze zijn dan donker mat bruin van kleur en van de zo opvallende paretjes is dan nog weinig te zien. De snavelranden zijn dan nog witachtig geel. Na ruim 7 maanden is de jeugdruif voltooid en dan zijn ze in niets meer van de oudervogels te onderscheiden.

Naast een goed zaadmengsel voor prachtvinken is een zacht (ei) voer onontbeerlijk alsmede kleine dus verantwoorde porties gekiemd zaad. Een enkel meelwormpje of ander dierlijk voedsel wordt met enige gretigheid genomen.

KALENDER 1983

Dumonts beo

De vogel, die u op het septemberblad zo parmantig zit aan te kijken, is een soort beo. Deze behoort evenwel niet tot het geslacht *Gracula* maar tot het geslacht *Mino*.

Sommige auteurs rekenen hier drie, de meeste echter twee soorten toe, namelijk de oranje mino (*Mino anais*) en de Dumonts beo, die evenwel beter bekend is als Dumontmino of Papoeaspreeuw (*Mino dumontii*). Dat 'beter bekend' moet u niet al te letterlijk nemen, want in feite weet men nog maar bar weinig over deze vogels, die domicilie hebben op Nieuw-Guinea en een paar omliggende eilanden, o.a. op de Aroe-Eilanden, waar men hem kent als 'tentelare'. J. Hendrik van Balen beschrijft hem in 'De dierenwereld van Insulinde' als volgt: 'De Beo van Dumont (*Mino dumontii*) is gekenmerkt door een naakte streep tussen de teugels en de kin, doordat hij geen lellen heeft en de zwarte kleur door geel wordt afgebroken. Aan weerszijden van den kop bevindt zich een groot naakt, maar met kleine wormvormige huidvezels bedekt veld; de buik is citroengeel, de dekveren van den staart zijn wit, op de vleugels komt een witte vlek voor; verder is de gehele vogel glanzend zwart.' Wat u dus op de foto aan kleuren niet kunt zien, wordt u 'geopenbaard' door deze tekst. In de mij ten dienste staande literatuur kon ik anders niets aan de weet komen dan dat de vogels leven in de bossen en wouden, zich voeden met allerlei soorten vruchten en dat zij broeden in boomholten. Naar verluidt kunnen de mino's wel imiteren en een beetje 'praten', maar niet hard fluiten. G.M. Essenberg geeft hun geluid weer als 'mé-mé'. Daar zult u het mee moeten doen beste mensen.

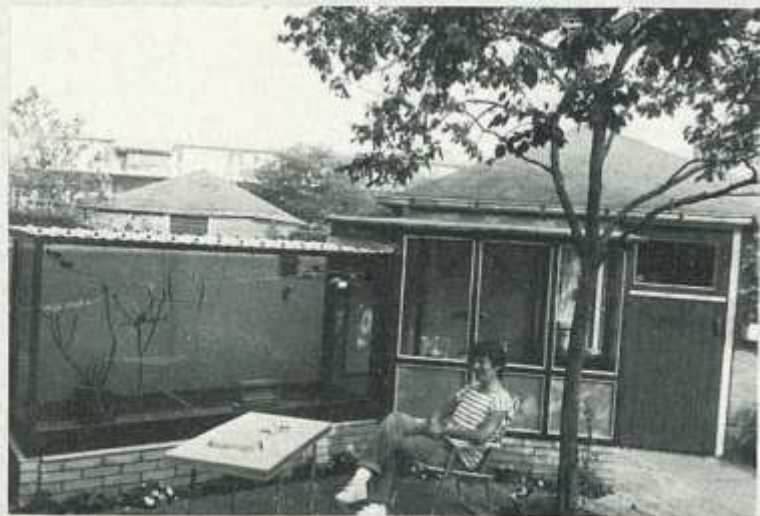
Meindert de Jong

De volière van de maand

De heer C.C. Boogaart, Grotestraat 330 in Waalwijk is sedert enige jaren met vervroegd pensioen gegaan en vanaf dat moment vult hij een groot deel van zijn vrije tijd met de beoefening van de vogelliefhebberij. Hij is dus zozegzegd een laatbloeiër. Je kunt dat ook al merken aan de wijze waarop hij met die liefhebberij is begonnen, want voordat de volière was gebouwd, had hij zich als lid van de plaatselijke afdeling laten inschrijven. Verstandig omdat hij dan bij o.a. bouw en inrichting van de volière adviezen uit de eerste hand en van ervaren liefhebbers kon verkrijgen. Het bouwen vergde nogal wat tijd maar het resultaat is er naar. Er ontstond een zeer fraai vogelverblijf, gedeeltelijk nog omgeven door een pergola en een

zeer weelderige plantengroei. De volière valt als zodanig helemaal niet op en vormt één geheel met de tuin. U ziet dat op foto 1 welke nauwelijks iets van een volière te zien geeft. Toch moet u maar aannemen dat er inderdaad een ruim aantal vogels op een adequate wijze zijn gehuisvest. Het geheel bestaat uit een tweetal open vluchten van 1,50 meter diep, 3 m lang en 2 m hoog. Foto 2 toont u een speciaal daarvoor gebouwde kweekruimte, opgetrokken van steen en afgedekt met golfplaat. Deze ruimte is goed geïsoleerd en door de raampartij in de voorgevel wordt een uitstekende lichtval verkregen. In de kweekruimte, tegen de achterwand, staan drie rijen van zes broedkooien, elk groot 60 x 50 x 80

cm, opgesteld en aan de beide zijkan-
ten zijn vluchtjes voor de jonge vogels
geprojecteerd. Bogaart kweekt daarin
met grasparkieten, agaporniden en ja-
panse meeuwen. Het broedseizoen
1982 leverde hem toch zo'n 100 jonge
vogels op en dat is geen gek resultaat.
Over resultaat gesproken, hij nam na-
tuurlijk deel aan de tentoonstelling van
zijn afdeling en behaalde daar redelijk
tot goede punten. Er waren, zo schreef
hij ons, nog geen toppers bij maar alle
begin is moeilijk en die komen er nog
wel. In elk geval wensen wij de heer
Boogaart nog heel veel jaren enorm
veel plezier en succes van en met zijn
vogels.

Foto 3 en 4:

Het was in 1962 dat ik voor het eerst
een volière bouwde, dat uit een klein
nachthok bestond met daaraan een
buitenvlucht. Het geheel stond gericht
op het Zuiden, nog geen meter van het
kamerraam, waardoor wij vanaf de ont-

bijtafel een grandioos zicht hadden op
alles wat zich in de volière afspeelde.
En toch, de volière voldeed op den
duur niet meer, omdat het diverse ge-
breken vertoonde. Het stond niet be-
paald meer waterpas, lekte hier en
daar en vooral ook, het was niet tocht-
vrij na verloop van enige tijd, o.a. door
het krimpen van het hout. Na een
tiental jaren heb ik het geheel gesloopt.
Sindsdien misten wij steeds het oer-
gezellige en levendige uitzicht. Al vrij
snel nam ik mij voor, er moet weer een
volière komen! Maar, zo had ik voor
mezelf de eis gesteld, dan zal het een
kwalitatief goede moeten zijn. Veel
ideeën had ik reeds opgedaan bij an-
dere volière-houders. En toch duurde
het nog tien jaren voordat ik met de
'nieuwbouw' begon. Ik had daar een
duwtje voor nodig. En die kreeg ik,
want, in het Stadskantoor te Beverwijk
waar ik werk, stond een ijzeren volière
op poten. Men wilde 'dat ding' kwijt
omdat de vogels teveel kwetterden tij-

dens vergaderingen. Hier kwam ik
achter en ik dacht, dat is mijn kans. Het
kostte mij weinig moeite om de volière
(er was geen nachthok bij) voor een
symbolisch prijsje over te nemen. Dit
gaf mij de moed om verder aan te
pakken. De afgelopen zomer heb ik
nagenoeg geheel besteed aan het
bouwwerk.

De ijzeren volière ontdeed ik van zijn
poten. Op vrijwel dezelfde plaats van
de vorige volière, dus ideaal, bouwde
ik een muurtje van een halve meter
hoogte. De bodem dichtte ik met be-
tonplaten. Dit was nodig vanwege de
vele duin- of veldmuizen in de vorige
volière. De ijzeren volière werd de bui-
tenvlucht die 2,50 meter lang, 0,80 me-
ter breed, en 1,70 meter hoog is. Aan
de vlucht bouwde ik een vrij royaal
nachthok (althans in verhouding tot
mijn beperkte tuin) voorzien van een
onmisbare z.g. instapsluis. Veel glas en
derhalve vanuit de woonkamer een
goed zicht in de vlucht en het nachthok,
zoals u goed kunt zien op de foto's.
(neem mijn dochter maar op de koop
toe)

Het nachthok is voorzien van tl-verlich-
ting en elektrische verwarming. In te-
genstelling tot mijn vorige volière, vol-
doet deze geheel aan mijn wensen ik
neem aan ook aan die van de vogels.
Het is een rijk bezit.

De volière is nog niet zo druk bevolkt
vanwege de herfst en winter die in
aantocht waren. Er vliegen thans rond 2
brilvogeltjes, 2 blauwfazantjes, 2 zebra-
vinken, 3 kleur- en 3 zangkanaries. Mijn
bedoeling is de kleurkanaries (2 pop-
pen en een man) in de vlucht te laten
broeden, terwijl de gele (waterslagers)
in de broedkooi hun kraamkamers zul-
len hebben. U ziet, toch al een ietwat
bont gezelschap. In het voorjaar wil ik
de bevolking nog iets uitbreiden.
Hoofdzaak bij ons is - het hele gezin
leeft mee en vindt het prachtig - het
gezelligheidsaspect en, bovendien
waarderen wij vooral de zang. Inmid-
dels ben ik toegetreten tot de volière-
vereniging 'Vogelvrienden Fauna Fel-
sena' te IJmuiden alwaar ik woon. Zij
hebben mij ook vele adviezen en wen-
ken gegeven. Voor mij is dit zeker nog
nodig, want ik heb gemerkt nog maar
beperkte kennis van vogels te hebben.
Maar door het nodige er over te lezen
en met behulp van mijn vereniging,
denk ik het wel te redden. Een ding
staat al vast, de vogels gedijen goed en
wij genieten er van.

Aldus schreef ons
F. Kunst,
Pluttostr. 15, IJmuiden.

De grote bonte specht

Volgens de 'Atlas van de Nederlandse broedvogels' wordt het aantal paartjes Grote bonte spechten in ons land geschat op 10.500 - 17.000, waarvan verreweg de meeste domicilie hebben op de zandgronden. Deze vogels zijn ongeveer zo groot als een zanglijster. De partners lijken veel op elkaar, maar alleen de mannetjes hebben een rode nekvlek. De buik en de onderstaartdekveren zijn prachtig rood en dit valt vooral op tijdens de baltsvlucht. Dan trekt deze specht namelijk de kop tussen de schouders spreidt de vleugels een weinig en richt de staart schuin op, zodat de vuurrode buikveren hel oplichten.

Het geluid is een vérklinkend 'tsjiek-tsjiek-tsjiek-tsjiek-' en voorts is de Grote bonte specht een fenomenaal trommelaar. Als de bontrok een vrouwtje wil lokken, hamert hij wel 500 tot 600 keer op het resonerende 'instrument'. Is het huwelijk gesloten dan moet een woning in de stam worden gehakt, een karwei dat voornamelijk door het mannetje wordt opgeknapt en ongeveer 2-3 weken vergt. Tijdens het beitelen houdt de vogel zich vast met zijn klimvoeten en steunt daarbij op zijn stijve staartveren. Is de nestholte gereed dan zien we dat de opening rond is met een middellijn van een kleine vijf cm. (Ook worden wel eens nestkasten benut.) Het laagst geleden gedeelte is het wijdst en in deze 'ketel' komen de 4-7 witte eieren te liggen, die door beide seksen beurtelings ruim 2 weken worden bebroed. De jongen worden gevoed met eterij, die in de voedsel wordt aangesleept. De vogels gaan het nesthol binnen met de kop naar beneden en 'oversnavelen' zo het voedsel aan hun kroost. De uitwerpselen worden niet ingeslikt, zoals bij voorbeeld de Groene specht pleegt te doen, maar de pakketjes worden netjes weggedragen.

De jonge vogels dragen in hun jeugdkleed wél een rood petje, maar zodra zij volwassen zijn, moeten ze het afzetten. (Alleen de mannetjes houden, zoals reeds gezegd, een rode vlek over in de nek.)

De tong van de Grote bonte specht is

korter dan die van de groene. De punt ervan is hoornig verhard en bezet met zeer veel kleine stijve borsteltjes. Deze doen als weerhaakjes dienst als de vogel allerlei insecten, larven enz. in de schors 'harpoeneert' en deze zo uit hun schuilhoeken en vraatgangen te voorschijn haalt.

Tekst: Meindert de Jong
Foto: A. Podpera

Verwarring mogelijk

Er zijn in ons land twee familieleden

waarmee men de Grote bonte zou kunnen verwarren. Dat zijn de Kleine bonte specht, die echter niet groter is dan een mus en een sterk, wit gebandeerde rug heeft en de Middelste bonte specht, die sporadisch in ons land broedt. Deze heeft trouwens een geheel rode bovenkop. (Zij die meer willen weten over de spechten in het algemeen, kan ik adviseren het boek 'Eer jaar tussen de spechten', geschreven door H. Sielmann, te lezen. Het is in 1961 uitgegeven door uitgeverij Ploegsma te Amsterdam en is helaas uitverkocht. In de bibliotheken zal het echter nog wel aanwezig zijn.)

Zebravinken in 50 kleurslagen

Witborst grijs.

Tekst: Hans Klören
Foto: Ton de Bruijn/Dick Offerman

Waarschijnlijk, geachte lezer, denkt u dat er weer een nieuwe kleurslag bij de zebravinken is uitgevonden. Een witborst is echter gewoon een grijsvleugel met een 'nieuwe naam'. Sommige van u kennen de grijsvleugel misschien zelfs nog als zilvervleugel. Vanaf 1960, toen deze mutatie bekend werd, zijn er vele benamingen voor geweest. In het begin werd hij pinguin genoemd, op zich beslist geen slechte keus omdat de tekening van vooral de pop veel overeenkomst vertoont met de tekening van een pinguin. In Duitsland heet hij overigens nog steeds pinguin. Later is de benaming in Nederland gewijzigd in zilvervleugel. Voor deze benaming werd toen gekozen omdat het rug- en vleugeldek zilvergrijs van kleur is en omdat deze kleurslag vleugeltekening vertoont. Toen later duidelijk werd wat er eigenlijk precies gebeurde, is door de NBvV gekozen voor de benaming grijsvleugel.

Onze Zuiderburen kennen deze kleurslag als witborst, waarmee duidelijk een kenmerk van deze mutatie werd aangegeven. De NZC heeft in 1980 een voorstel bij de NBvV gedaan om tot wijziging van de naam 'vleugel' in 'witborst' te komen. Dit voorstel is door de NBvV geaccepteerd en vanaf 1983 spreken wij in Nederland dus ook over witborsten en niet meer over vleugels. Het kenmerk van deze mutatie is de witte borstbevedering en het witte onderlijf. Verder kunnen wij vaststellen dat ook de oog- en snavelstreep verdwenen zijn (soms niet helemaal) en dat de staarttekening sterk is gereduceerd. Ideaal is ook als de borsttekening van de man totaal verdwenen is, helaas zien wij nog vaak een spoortje tekening. Bovendien valt op dat de kleur van het dek en wangvlek en flanktekening is verbleekt.

Hoewel de witborsten dus al vrij lang gekweekt worden, zijn ze als tentoonstellingsvogels nooit erg uit de verf gekomen. Het grote probleem is namelijk dat de mannen bijna nooit een hagelwitte borst hebben. Een ander probleem is de kleur op de kop. Geëist

wordt dat dit grijs moet doorlopen tot de snavel. Bij veel witborsten zien wij echter een wit randje langs de snavel-inplant. Bij de mannen komt er nog een moeilijkheid bij en dat is de kleurdiepte van de wangvlek en flanktekening.

Met al deze problemen zijn eigenlijk alleen de poppen geschikt als tentoonstellingsvogels. De poppen komen dan ook wel eens hoog uit de bus.

De witborsten worden overigens geboren als normaal grijzen. Het enige verschil is het witte onderlijf. Pas na de rui verdwijnt de oogstreep en wordt de borst witter. Helaas zal een spierwitte borst bij de mannen dus tot de uitzonderingen behoren, maar door een gerichte kweek in de toekomst mogelijk wel haalbaar. Het verdient namelijk aanbeveling om met het materiaal aan witborsten waarover wij nu kunnen beschikken verder te bouwen door van tijd tot tijd een normaal grijze zebravink in te kweken.

De factor die de witborst deed ontstaan, vererft recessief autosomaal. Ik ga daar in deze artikelenreeks niet verder op in, maar dat wil zoveel zeggen dat wanneer een witborst aan een normaal grijze zebravink wordt gepaard, alle jongen normaal grijs zijn en split voor witborst.

Bij de selectie van een grijze man voor

de paring aan een witborst-pop moet u letten op de volgende zaken. Deze man moet in het bezit zijn van diep gekleurde wangvlekken en flanken. De borststreep moet zo smal mogelijk zijn. Een man die nagenoeg geen borststreep meer heeft, verdient zelfs de voorkeur. Hoe de kleur van het dek en het onderlijf is, is van minder belang. Natuurlijk speelt het formaat ook een belangrijke rol, de meeste witborsten zijn vrij klein van stuk.

Zo'n grijze man paart u aan een witborst pop. Alle jongen uit deze paring zijn normaal grijs. Uit deze jonge mannen zoekt u weer een man uit met de eerder beschreven kwaliteiten. Ook deze jonge man wordt weer gepaard aan een witborst grijze pop. De tweede generatie jongen bestaat dan uit witborsten en normaal grijze jongen. De witborsten die uit deze paring geboren worden, kunnen al wat beter zijn, maar vormen in ieder geval een basis om mee verder te gaan.

Met deze aanwijzing ben ik uitgegaan van een normaal grijze man. Wanneer u uitgaat van een normaal grijze pop, zijn de paringsuitkomsten hetzelfde. Probleem is dan wel dat u niet kunt zien hoe de mannelijke kenmerken zijn van de stam waaruit die pop komt.

VOOR HET KOMENDE T.T. SEIZOEN

- **AFRICHTSTOKJE:** Om uw vogels de juiste houding aan te leren en vertrouwd te maken met het africhtstokje; kan belangrijk zijn voor uw T.T. Puntenlijst.
- **AFRICHTSTOKJE** uitschuifbaar, tevens ballpoint en FRANCO THUIS. f. 10,00 door storting op Postgiro 30.88.465 of geldige betaalkaarten.
- **SCHOUWLAMP + BATTERIJEN, FRANCO THUIS** f. 15,00 (via Postgiro).
- **ELSTEIN:** Verwarminglampen en Elementen. Infrarood donkerstraler, dus geen licht. Om dierenverblijven gemakkelijk en veilig te verwarmen. Zuinig in gebruik, lange levensduur, bestand tegen waterspatten en stoten. Leverbaar met of zonder reflector.

- **ELEKTRONISCHE BROEDTHERMOSTAAT**
Zonder installatie direkt op het stopcontact.
Temperatuurbereik 18 + 43 graden
Vermogen 1750 Watt 220 Volt
Nauwkeurig tot op 0,2 graad

Behalve voor broedmachines bruikbaar voor alle doeleinden.

- **DE IDEALE ZIEKENKOOI:**
Regelbare warmte, in twee type's, mooie uitvoering. Ook als bouwpakket of Inbouwset.

- **VERDER LEVEREN WIJ:** Temperatuur-, Vochtigheids-, Combinatie- en Broedmeters. Broedthermostaten (met aethercapsule) inbouwsets voor broedmachine's, Ruimthermostaten, Schakelklokken, Volièreverwarmers. Ook losse onderdelen.

- Documentatie door storting van f. 1,50 op Postgiro 30.88.465.

H. DIJKS R. v. Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen - Telefoon 01623-1 39 49
Wij zijn ook op de Vogelmarkten in Meppel en Barneveld.

NIEUW! GEHU KOOIEN NIEUW!

Wij leveren U betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi. De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt, en worden als bouwpakket geleverd.

Verder leveren wij: **BROEDMACHINES** en **Ziekenkooien**.

Vraag documentatie aan bij: **GEHU**

Boomcateweg 10 - 7442 BH Nijverdal - Tel. 05486-1 61 87

*Wij staan met de nieuwe modellen in de stand op de landelijke parkieten-show in Veenendaal.
Alle TT-materialen uit voorraad leverbaar.*

CéDé

eivoeders

De vredesduif terug van weggeweest.

Gebeurt het u ook wel eens, dat een bepaalde jeugdherinnering weer in u opduikt en dan voor ons een hele speciale vogelherinnering.

Het kan zijn die hannikbroek (vlaamse-gaai), die je prachtig had opgekweekt en die je telkens tegemoet kwam vliegen als je uit de lagere school kwam. Op een avond, tegen donker, vloog hij van mijn vinger weg, hoog in de top van een boom. Hij liet zich niet meer beroepen. De duisternis viel. Nooit meer gezien. Wat een verdriet! Of die ekster, die stilletjes de huiskamer binnenwipte en de zilveren lepel-tjes meepikte.

Met een beetje geluk vond je ze later weer terug in de tuin, maar in de kamer had het dier wat achtergelaten tot grote verontwaardiging van moeder. Geen wonder, dat je na je vakantie in Den Haag geen ekster of kauw meer thuis terug vond.

Ma had ze allebei ergens op een weiland laten wegzetten, ver van huis. Zo zijn er meer jeugdherinneringen aan te halen, maar dan met minder kinderverdriet.

Zo heb ik als kind eens in extase gestaan bij een koppel vredesduiven, dat jongen had. Het was bij een vogelliefhebber, die een grote volière had en tegen het gaas aan de voorkant zaten pa en ma met hun kroost.

Ze waren vliegvlug en de ouderzorg van het ouderpaar was zó aangrijpend, dat het plaatje als een kleurige dia mij nog steeds voor de geest staat. Geen wonder, dat ik op een gegeven moment de bekoring kreeg, om mij ook eens zo'n koppel aan te schaffen. Het was wel vijftig jaar later.

Ik zocht in 'Onze Vogels' of ik er iets over vinden kon en jawel, in jrg. 25 op blz. 209 stond er iets over in, al geeft de tekening nu net niet het karakteristiek van een vredesduif aan.

De strepen op de borst lopen bij een vredesduif door.

Bij een zebra-duif zijn die onderbroken op het borstbeen.

De eerste komt uit Australië, de zebra-duif uit Indonesië.

Ik ging op zoek bij verschillende vogelhandelaars in Zeeland en Brabant, maar hoe ik ook zocht, niemand die mij

zo'n koppel verkopen kon. Men wist zelfs niet, hoe ze er uitzagen en menigmaal trachtte men mij te overtuigen, dat een zebra-duif ook wel vredesduif werd genoemd, maar daar trapte ik toch niet in.

Toen ik informeerde bij een grote vogelimporteur vertelde deze mij, dat hij er vroeger honderden had ingevoerd, maar mij nog niet vertellen kon, hoe ze er precies uitzagen.

Ten einde raad zette ik een advertentie in onze vogels (jrg. 1973 blz. 452). Er kwam één reactie op. Gelukkig.

De heer B. Smits uit Tilburg bood mij twee koppels aan en dat waren de echte. Het getuigt wel hoe ver deze soort in Nederland was uitgestorven.

Een jaar later maakte keurmeester P. van Nunen uit Breda mij erop attent, dat er in Eindhoven nog vredesduiven zaten bij de heer A.J.W. van Ruth en ook hij was zo vriendelijk mij enkele exemplaren te verkopen.

Toen ik in hetzelfde jaar nog drie duiven kado kreeg van de heer B. Smits, had ik voldoende onverwante duiven, om daarmee te gaan koppelen.

De kweek lukte aardig, al had ik ook met ziekten te kampen: zoals 't gèèl (Trichomonas) en draaihals (Pneumoencefalitis).

In september 1975 plaatste ik weer een advertentie in 'Onze Vogels' (jrg. 1975 blz. 412) en hierop reageerde de heer Hardloper uit Oldenbroek (Gelderland). Hij verkocht mij drie exemplaren jonge vredesduiven en ook deze bloedverversing kwam mij goed te pas. Inmiddels had ik een volière met zeven vakken en kon zodoende met meerdere koppels te gelijk broeden.

Toen de kweek voorspoedig ging – er was zelfs een koppel bij, dat mij zeven jongen gaf in één jaar – besloot ik koppels weg te doen.

Wel stelde ik als eis, dat het echte liefhebbers moesten zijn met enige kweekervaring en ik moest weten, waar ze bleven.

Om nog meer voorwaarden te kunnen stellen, besloot ik ze weg te geven, maar dan onder conditie, dat mijn koppel niet mocht worden verkocht of

'Dragers van kleur bij vogels'

In 'Onze Vogels' mei 1983 blz. 228 zijn bij het artikel onder deze naam enkele tekeningen weggevalen. Hierdoor is een deel van de tekst moeilijk te volgen en zijn de wel gepubliceerde tekeningen voor de leek onbegrijpbaar. In overleg met de heer C. v. Berkel, is besloten alle tekeningen met de direkt van belang zijnde tekst, nogmaals op te nemen. Voor het overige wordt verwezen naar het betreffende artikel.

weggegeven, tenzij dit laatste met mijn toestemming.

Kon men het koppel om de een of andere reden niet meer houden, dan moest het bij mij terug komen. De nakweek mochten zij verkopen, al spoorde ik hen er toe aan, om deze ook weg te geven. (kleine vredesaktie)

Deze methode heeft goed gewerkt en vele liefhebbers heb ik op deze manier aan een koppel kunnen helpen, temeer omdat enkelen hun hele nakweek mij ter beschikking stelden, om er weer anderen mee gelukkig te maken.

Zo verspreide de vredesduif zich over Nederland en België.

In 1978 zond ik twee exemplaren naar de Bondskampioen in Breda.

De keurmeester wist er geen raad mee en keurde ze als zebraduif. Toen ik de technische commissie er op attent maakte, dat de beoordeling verkeerd was, is de vredesduif op een keurmeesterdag behandeld en toen de heer E. Kint uit Koewacht (zie zijn sympathieke artikel in 'Onze Vogels' jrg. 1977 blz. 435) het jaar daarop een vredesduif instuurde op de wereldtentoonstelling in Breda, werd zijn duif wereldkampioen. De vredesduif was gerehabiliteerd, wat deze duif alleen al om zijn naam verdient: *Geopelia striata placita*. Sindsdien verschijnt de vredesduif regelmatig op onderlinge, internationale, regionale en districttentoonstellingen in Brabant en Zeeland, al weet men er soms nu nog geen blijf mee.

In 1981 werd er in Nederland nog een gekeurd als Peruduif en op de Wereldtentoonstelling in Roeselaere in België werd de vredesduif maar weer eens een keer als zebraduif gekeurd.

Toch deed het mij goed op de Nationale Tentoonstelling Vogel '83 in Breda zes vredesduiven naast elkaar te zien zitten en ik ben blij, dat deze soort ook nu regelmatig wordt gepresenteerd in Onze Vogels in de kleine advertenties zelfs vanuit België. (jrg. 1982, blz. 362) Het betekent voor mij, dat de vredesduif 'weer terug is van weggeweest', dank zij de sympathieke geste van de heer B. Smits, van wie ik de eersten te koop kreeg aangeboden.

De veerbouw (zie fig. 1.2.3)

De belangrijkste onderdelen van de veer zijn: (zie ook figuren)

Spoel (calamus); onbevederde basis van de veer. Hiermee zit de veer vast in het lichaam.

Schacht (rachis); Voortzetting van de spoel. Hieraan zitten aan weerszijde de primaire baarden.

Primaire baard (ramus*); bepalen tezamen de vorm van de vlaggen. Aan de ramus zitten aan weerszijde de sekundaire baarden.

Sekundaire baard (radius*); vullen de ruimte tussen de primaire baarden. Bij veren met gesloten vlaggen (slagpenen, dekveren) onderscheiden we veelal: haakradius (fig. 1b) en spiesradius (fig. 1c).

Bij veren die geen gesloten vlag vormen (donsveren, sierveren) is het verschil in de radius meestal niet aanwezig. (fig. 2)

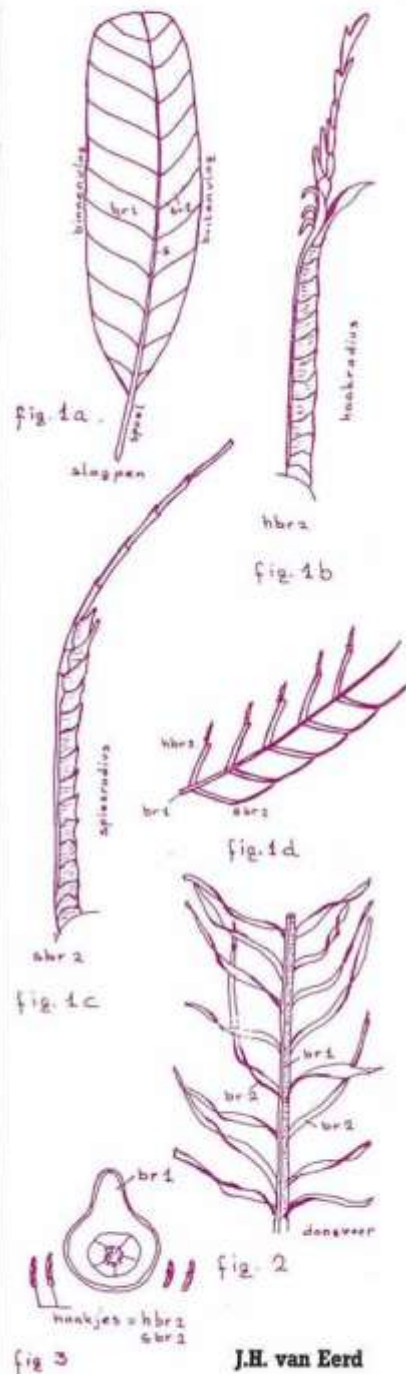
De haakradii bevinden zich aan de naar de veertop toe gerichte zijde van de primaire baard (ramus), de spiesradii aan de naar de basis toe gerichte zijde. (fig. 1d)

De haakradii van de ene primaire baard grijpen in de spiesradii van de bovenliggende primaire baard. Hierdoor ontstaat een gesloten vlag. Het materiaal waaruit de veerdelen zijn opgebouwd, is goed veerkrachtig. Worden de haak- en spiesradii uit elkaar getrokken, kan de vogel met een snavelbeweging het gesloten vlag-beeld weer herstellen.

In de vogelliefhebberij lektuur wordt het onderscheid tussen haak- en spiesradii niet gemaakt. De sekundaire baarden worden algemeen haakjes genoemd. (Beckman, Veerkamp, Klören) Dit komt o.a. tot uitdrukking in de benamingen die gegeven worden bij de doorsneden over de primaire baard zoals we die in een aantal publikaties, zoals o.a. in de standaard van de Neophema's van N.B.v.V. (fig. 3) tegenkomen.

*ramus; meervoud = rami

*radius; meervoud = radii

J.H. van Eerd

Dragers van kleur bij vogels.

Inleiding

In een vorig artikel onder hetzelfde hoofd, zie pag. 228, jrg. 1983, is een beeld gegeven van de algemene veerbouw en de verschillen die er zijn met de in de vogelliefhebberij heersende opvattingen. Tevens is gesteld dat er een samenhang bestaat tussen de bouw van de veer, de functie en de levensstijl van de vogel. De Pauw is hiervan een duidelijk voorbeeld. De eisen die aan de veer worden gesteld zijn vaak niet te verenigen in een veertype. Zo heeft de vogel voor de verschillende functies verschillende veren ontwikkeld; contourveren voor de lichaamsbedekking en als dragers van kleur en tekening, slagpennen aan de vleugels en stuurpennen aan de staart om gericht vliegen mogelijk te maken, donsveren voor isolatie, poederveren voor de veerverzorging enz. De eisen kunnen ook per seizoen verschillen;

b.v. het goed kunnen vliegen op de trektocht, voldoende isolatie in de winter, prachtkleed in het broedseizoen, camouflage verschillen tussen zomer en winter. Nestjongen stellen weer heel andere eisen aan het verenkleed dan de ouders die deze jongen moeten voeden en beschermen. De man, die vaak een beschermende rol heeft toebedeeld gekregen, heeft vaak andere veerkenmerken ontwikkeld dan de pop die veelal de broedfunctie voor haar rekening neemt. De samenhang tussen deze verschillende invloeds-grootheden is zo fundamenteel dat ruime aandacht hiervoor geenszins buiten het kader van de veerstudie valt. Althans in die relatie poog ik het probleem te beschouwen. Niet alleen vanuit mikroskopisch onderzoek, hoewel nuttig en dus ook uitgevoerd moet worden maar in feite alleen de verschijningsvorm beschouwt en geen verklaring geeft van het ontstaan ervan, dus van de diepere betekenis. In dit artikel wordt dan ook ruim aandacht besteed aan een typische aanpassingsvorm van een vogel, in een volgend artikel wordt dit voorbeeld gebruikt als verklaring voor het ontstaan en ontwikkeling van verschillende veervormen. Op de vraag wat er het eerst was, de kip of het ei, wordt vaak geantwoord dat dit de kip moet zijn, omdat anders het ei niet uitgebreed kan worden. Voor vele vogelsoorten geldt deze algemene regel.

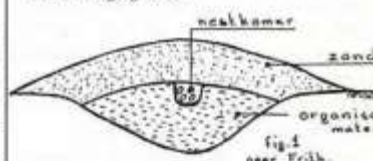
Megapodius, het vliegende kuiken.

door J.H. van Eerd.

Kijken we naar b.v. hagedissen e.d. dan zien we dat de eieren, hoewel niet actief bebroed, toch uitkomen. Bij vele vogelsoorten, met name uit de tropen houdt het bebroeden van eieren niet zo zeer het overbrengen van lichaamswarmte op de eieren in, maar het beschermen van de eieren tegen de te hoge omgevingswarmte, dus het koelen ervan.

De dag- maar ook de nachttemperaturen zijn zo hoog dat actief broeden niet nodig is. Het is niet verwonderlijk dat diergroepen deze omstandigheden hebben uitgebuit. Ook onder de vogels vinden we soorten die eksterne warmte gebruiken voor het uitbroeden van

hoofdzaak met allerlei kleine plantaardige (zaden, bessen) en dierlijke (slakken, wormen, insecten) producten. De kleinste soort binnen de familie meet ongeveer 25,5 cm., de grootste 63,5 cm. De hennen leggen, afhankelijk van de soort 6-24, bij uitzondering ook wel meer, vrij grote eieren. (z.o.) Voor het produceren van deze grote eieren wordt veel energie gevraagd. De volg-tijd tussen de eieren is dan ook vrij groot, gemiddeld 6 dagen. Het verzorgen van de nestheuvel komt voor een belangrijk deel op de schouders van de haan terecht. In figuur 7 is een doorsnede van de nestheuvel van *Leipoa ocellata* gegeven.

Orde: Galliformes. (Hoenderachtigen)

indeling naar Gruson

Familie: Megapodiidae. (Grootpoothoenders)

soort	Ned. naam	Verspreiding
<i>Megapodius freycinet</i>		India, Australië, Polynesië.
<i>Megapodius laperouse</i>		Polynesië.
<i>Megapodius pritchardi</i>		Polynesië.
<i>Megapodius wallacei</i>		Indonesië, Nw. Guinea.
<i>Leipoa ocellata</i>	Mallée Thermometervogel	Australië
<i>Alectura lathami</i>	Bosthermometervogel	Australië
<i>Talegalla cuvieri</i>		N. Guinea en eilanden
<i>Talegalla fuscirostris</i>		idem
<i>Talegalla jobiensis</i>	Jobi's Grootpoothoen	idem
<i>Aepyodius arfakianus</i>	Arfak Grootpoothoen	idem
<i>Aepyodius bruyii</i>		idem
<i>Macrocephalon moleo</i>		West Indonesië

hun eieren. Dit zijn de Grootpoothoenders of de Thermometervogels. Hierna volgt een overzicht van deze vogelgroep.

Leipoa ocellata, de Mallée Thermometervogel uit Australië is de held van dit verhaal.

Algemeen.

Grootpoothoenders gebruiken voor het uitbroeden van hun eieren de warmte van de zon, van organisch materiaal of van vulkanische as. De meeste soorten leven in vochtige tropische wouden of in de kustwouden.

Leipoa ocellata leeft in drogere gebieden, de z.g. mallée in Australië. Grootpoothoenders voeden zich in

De nestheuvel kan tot 1.50 hoog worden, terwijl de diameter 2,5 tot 5.00 m kan bedragen.

Leipoa ocellata Mallée Thermometervogel.

Zoals hiervoor al is aangegeven, woont deze vogel drogere streken dan de andere soorten binnen de familie Megapodiidae. We vinden ze vooral in de z.g. mallée, die in hoofdzaak bestaat uit met struiken en meerstammige Eucalyptus begroeide zanderige gebieden waar de regenval minder dan 430 mm per jaar bedraagt.

De broedwarmte wordt bij de Mallée Thermometervogel geleverd door

warmte-ontwikkeling in vochtig afgestorven organisch materiaal (fermentatie) en door de zonne warmte. In het verloop van het seizoen vindt er een verschuiving plaats van de ene warmtebron naar de andere (zie onder). Het vocht-warmte gehalte binnen de nesthoop moet nauwkeurig gereguleerd worden. Hiervoor beschikken Thermometervogels over een gevoelig meetapparaat. Door eerst de bovenlaag van de nesthoop weg te krabben, steekt de haan steeds de weinig geopende snavel in het materiaal en meet schijnbaar met de tong de temperatuur. Zo zijn ze in staat de temperatuur in de nestkamer vrij konstant op $33^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ te houden. Iedereen die ervaring heeft met het uitbroeden van eieren in broedmachines, weet hoe belangrijk dat is.

De warmte en het warmteverloop in de nesthoop is in hoge mate afhankelijk van de omgevingstemperatuur en het aan- dan wel afwezig zijn van direkte zonnestralen. Gedurende de 5 maanden dat de eieren actief worden bebroed, variëren deze kenmerken. Frith constateerde dat tijdens een koude periode de haan de hen belette naar de nestkamer te graven om haar ei te leggen. Het weghalen van de isolatie laag zou ongetwijfeld nadelige gevolgen voor de andere eieren hebben gehad. Hieruit blijkt dat ook de omgevingstemperatuur de activiteiten beïnvloedt.

Aan de hand van een vijftal figuren zullen we de werkzaamheden rond de nesthoop toelichten.

Opm. 1. Aangezien Australië op het zuidelijk halfrond ligt, zijn de seizoenen omgekeerd aan die van ons. Als het hier winter is, hebben ze daar hun zomer, onze lente is hun herfst enz.

NEDERLAND: winter lente zomer herfst
 maand jan. feb. maart april mei juni juli aug. sept. okt. nov. dec.
 AUSTRALIË: zomer herfst winter lente

Opm. 2. De aard van de seizoenen in Australië verschilt opmerkelijk met de Europese. De winters zijn warm en de zomers heet. De seizoenen kenmerken zich vooral door de variatie in regenval, de winters zijn daar waar de mallee gebieden voorkomen vochtig, de zomers zijn zeer droog.

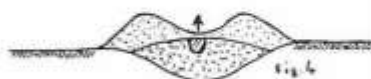
Aktiviteiten rond de nesthoop.

In april/mei beginnen de haan en de hen naar een geschikte nestplaats te zoeken. Dit kunnen oude maar ook nieuw te graven nesten zijn. Oude nesten worden volledig leeg gehaald. Op het eind van de winter zijn ze zo ver dat de kuil opgevuld kan worden met het, vaak schaarse, organische materiaal. De kuil is dan zo'n 3 m in doorsnede en ± 1 m diep.

Na sterke regenval, die het organisch materiaal doornat maakt, graven ze de nestkamer uit. Deze wordt gereinigd van al het grove materiaal en opgevuld met bladeren en zand. Als het organisch materiaal begint te 'broeden' (fermenteren), wordt het afgedekt met zand om de warmte die door de fermentatie ontstaat, vast te houden. Kort voordat de temperatuur in de nestkamer de 33°C heeft bereikt, begint de hen met het afzetten van eieren. Iedere 5-10 dagen (gem. 6,4 d) legt ze een ei.

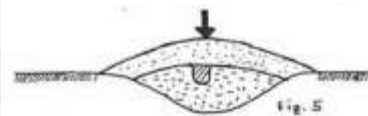
Het gewicht van een ei is ± 190 gr. D.w.z. dat zij in een seizoen 2 maal haar gewicht aan eieren afzet. Dat vraagt van haar, bij zowel het leggen als het produceren, grote inspanning. Waarom de eieren zo groot zijn, wordt hier-

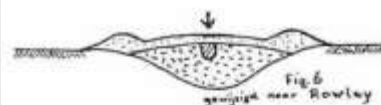
na wel duidelijk. Gedurende de broedperiode blijft de temperatuur in de nestkamer konstant op $\pm 33^{\circ}\text{C}$.

Bij het voortschrijden van de lente stijgt de temperatuur in de nestkamer zo hoog dat de haan het nodig vindt de zandlaag plaatselijk te verdunnen, zodat overtollige fermentatiewarmte kan ontsnappen. In de vroege ochtenduren is het relatief koel, zodat dan het goede moment voor actie is. In de loop van de ochtend stijgt de omgevingstemperatuur, zodat de zandlaag weer verdikt moet worden om de warmte buiten te houden.

Tegen het einde van de lente is er een evenwicht ontstaan tussen fermentatiewarmte en omgevingswarmte. De activiteiten rond de nestheuvel blijven dan tot het minimum beperkt.

In de loop van de zomer vindt de haan het weer nodig om in te grijpen. De omgevingstemperaturen zijn dan zo hoog opgelopen en de fermentatiewarmte is nog voldoende groot dat het niet aanbrengen van extra isolatie noodzakelijk is. Toch dringt naar verloop van tijd de warmte steeds dieper in de nesthoop door en dreigen de eieren 'aan de kook' te geraken. Om dit te voorkomen, legt de haan de nesthoop in de vroege ochtend helemaal open om het organisch materiaal en het zand te koelen. Door bovendien het zand regelmatig om te zetten, wordt het nog beter gekoeld. In de loop van de ochtend wordt de nesthoop weer opgebouwd. Een enorm karwei, die de vergelijking met de spreekwoordelijke werklust van de mieren glansrijk kan doorstaan.

Door uitdroging van het organisch materiaal wordt in het begin van de herfst in de nesthoop te weinig warmte geproduceerd. Om de temperatuur in de nestkamer op peil te houden, moet zonnewarmte worden aangevoerd. Om dit te bereiken wordt in de loop van de ochtend de zandlaagdikte verminderd. De zonnewarmte kan zo beter tot de nestkamer doordringen. Door omzetten van het zand wordt ook dit beter opgewarmd en blijft de temperatuur in de nacht langer op peil.

In het midden van de herfst zijn de fermentatiewarmte en de omgevingswarmte te gering om verder broeden zinvol te doen zijn. Haan en hen Mallee Thermometervogel nemen dan enkele weekjes rust, voor ze weer op zoek gaan naar een nieuwe nestplaats.

Een opmerkelijke exploitatie van het klimaat door deze vogels, die de bewondering voor de natuur doen toenemen.

Wat heeft dit verhaal met veerbouw te maken?

Bevruchte eieren hebben, als alles goed gaat, de gewoonte om uit te komen. Dat is in vele gevallen ook bij de Grootpoothoenders het geval. Zoals uit het voorgaande blijkt, komen de jongen niet gelijk uit, maar om de (ongeveer) 6 dagen. De nestkamer zit echter wel onder het zand, soms wel 1 meter of meer. Het kuiken moet zich dus niet alleen uit het ei bevrijden, maar ook uit

de nestkamer. Dit is een van de redenen waarom de kuikens in een vergevorderd ontwikkelingsstadium uit het ei komen. Daarom ook is het ei zo groot (z.b.). Een maal boven gekomen, moet het volledig zelfstandig functioneren. Haan en hen Thermometervogel kijken niet naar hem om. Zelfs al zijn ze tijdens het uitbreken van een jong bij het nest of stuiten ze bij het graven op een naar boven klauterend jong, schenken ze er geen aandacht aan. Opmerkelijk is dat de jonge Grootpoothoenders geen nestdons hebben zoals alle andere niet-kale nestjongen, maar veren die oppervlakkig beschouwd sterke overeenkomst met de jeugdveer (juviel) en volwassen veer (adult) vertonen. Zowel de contourveren als de slagpennen zijn goed ontwikkeld. Binnen 24 uur is het in staat zichzelf al vliegend in veiligheid te brengen. Vlotte jongen dus.

Aan onderzoekers is dit fenomeen uiteraard niet ongezien voorbij gegaan.

Voor Frith, onderzoek naar gedrag e.d., en Becker, veerstructuur, hebben bijgedragen tot een diepere kennis van het fenomeen Grootpoothoer en de ontwikkeling van de veer.

De nestveer (vergelijkbaar met het nestdons) zou wel eens de sleutel kunnen zijn die leidt tot de ontrafeling van het veerprobleem. Door deze centrale plaats is het een object van studie geworden. In een volgend artikel zullen we ingaan op de bouw van deze veer en de vergelijking met een veer uit het jeugdkleed, het volwassenkleed en uit het verenkleed van andere vogelsoorten.

Literatuur.

Rowley I Bird life
Frith H The Mallee Fowl
Crason E.
A Checklist of the Birds of the world
Every Australian bird illustrated blz. 73-74.

Beroofde roofvogels

J. de Jong

Natuurlijk gaat ons aller gedachten het eerst uit naar exotische, nauwelijks tamme soorten en daarbinnen nog 's extra naar dié mutaties waar we in zeg Breda et elders mee in de prijzen vallen. Niettemin voor de wilde genres op de heide en op de weiden heeft U ook wel oog! Van het natte-voorjaar op vogelexcursie in Noordholland moesten we aanhoren hoe beroerd de stootvogels 't dit broedseizoen troffen doordat er voor hen zowat niet aan muizen te komen was... Die warer door het vol water lopen van hun holletjes en gangen zo goed als niét to vermeerdering gekomen.

En even daarna bleken o.a. de Torenvalken te lijden aan luchtworm-infecties éer coccidiose. Die ellende lopen ze op als gevolg van - nu omgekeerd - de te lange droogte en het 'pracht van 'n vacantiweer! Ook de Buiszeters en Kiekendiever kregen 't moeilijk met het ophalen van hun kostje. Van welingelichte zijde als var o.m. het vogelasiel 'De Fûgelhelling' in het Friese Ureterp wordt erop aangedrongen zelfs niet aan vogelpatiënten te gaan dokteren hoeveel ervaring men als bijvoorbeeld volièrehouder ook opgedaan heeft. Dus zo'n zelfde ramp als bij de stookolieslachtoffers is dit specialistenwerk geworden; een aparte kuur met speciale geneesmiddelen. En...wasmiddelen in het recente 'olievlekachandaal' aan de kust van Z. Afrika. Bovendien ontfermen zowel bedoeld Ureterps adres (tel. 05120-1428) als de 'Fûgelpits' te Ezumazijl (tel. 05193-1591) zich over onverhoopt door U gevonden zieke of gewonde kromsnavels. Bij het ter perse gaan bereikt ons vanuit een bevriende eendenkooi, dat 't 'niks' geworden is met de kweekresultaten van de z.g. staeenden. Dáár ook al liepen de nestkommen vol water en liepen de eenden eraf. Daarnaast maakt de kooiker zich zorgen over het ver van ondenkbare botulisme, eveneens zo'n lekker-Zonnig-Weertjekwaal.

Zaterdag 24 september 1983

Vogelmarkt

Vogelmarkt in de markthal te BARNEVELD. Deze markt is geopend van 11.00 tot 16.00 uur, wordt een vogelmarkt, waar alle soorten vogels ingebracht kunnen worden, met uitzondering van duiven, kwartels en fazantachtige vogels.

Vogelliefhebbers kom ZATERDAG 24 SEPTEMBER 1983 naar BARNEVELD daar deze markt naast de KLEINDIERMARKT elke woensdag een trekpleister is voor alle VOGELLIEFHEBBERS.

Georganiseerd door:
G. J. VAN NORDEN
Vogel- en diervoeders
Jan de Jagerweg 8 - Voorhuizen
en vogelvereniging „Kweeklust“
Inlichtingen bij:
G. J. VAN NORDEN Tel. 03429-1566

Nieuwe vogelsoorten voor onze kwekerij, kooi, volière en T.T.

Nu de australische prachtvinken door iedereen gekend en gekweekt zijn, vragen onze liefhebbers naar nieuwe soorten. Daarom zijn wij, als vooruitstrevende vogelhandel, ter plaatse geweest op de eilanden voor en rond AUSTRALIË en INDONESIË om van daaruit zeldzame soorten te kunnen importeren. We zijn daar in geslaagd, zodat er nu om de maand een zending komt met voor velen nog onbekende soorten.

- prachtige nieuwe soorten papegaaiamandinen, zonsstriften, nonnen, bronzemannetjes, vele soorten rietvinken, bruine padda van Timor.
- tevens vruchten en pateëeters, mooie vogels van kleur en postuur en nog onbekend voor vele liefhebbers.
- soorten duiven, vroeger alleen in de grootste dierentuinen maar nu beschikbaar voor iedereen
- honingzuigers en insectenetters komen er ook.

Bring ons een bezoek of vraag inlichtingen:

MAROY - ZOO
BIESTSTRAAT 156 - 8790 WAREGEM - BELGIË
TEL. 056/802550 - GESLOTEN DONDERDAG en ZONDAG.
De zaak is gelegen op 500 meter van de afrit E3 Waregem

P.J. de Penning

Timotheegras (*Phleum pratense* L.)

In deze rubriek horen vanzelfsprekend ook de grassen thuis. En grassoorten zijn er in onze ktreien niet weinig!

Wie zal het aantal dichterlijke regels die er alreeds aan de malse groene weiden en met groen gras begroeide dijken gewijd zijn, kunnen tellen? Letterlijk niemand die dit vermog te doen. Zelfs niet bij benadering!

Wehu! Timotheegras is een van de vele grassoorten die velden en paden zo'n fijne groene omlijsting kunnen geven! Hoe genoeglijk kan het zijn, om op een mooie zomeravond enige ogenblikken, zittend in

het groene gras, te verwijlen, genietend van de welluidende tierelier van een hoog opklimmende leeuwerik, die na een snelle duikvlucht tussen de groene graspieten verdwijnt.

Het glanzende vee lijkt temidden van de voorzichtig wuivende grasgalmen welhaast nog mooier dan het al is!

Cok de timothee wuifd dan mee, op de adem van het zachte zomerkoeltje.

Let eens op de fraai gevormde aren. Sommigen zijn wel 15 cm. lang! De grote helmknoppen vallen

wel heel bijzonder met hun violette kleur!

In vorm lijken de aren wel wat op die van een andere grassoort, de grote vossestaart. Het verschil tussen deze twee zit in de aar. Wanneer we de aarpluim van timothee ombuigen, zien we geen uitstekende naalden, die de grote vossestaart wel heeft.

De grote aren bevatten veel zaaies. Vooral parkieten nemen van de nog groene lekkernij, graag een proefje.

Verzamel zo nu en dan een bosje en bied het hun aan. Zij zullen u er dankbaar voor zijn!

NBvV-KALENDER 1984

Een zo schitterend uitgevoerde kalender voor zo weinig geld koopt u elders nergens.

Formaat 29 x 30 cm, met 24 zeer fraaie vogelafbeeldingen in kleur.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 6,50

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau.

Voor afdelingen is de inkooprijs bij 10 of meer exemplaren f 4,50 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324

t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.

Per omgaand ontvangt u het bestelde franco thuis.

use!

De!

■ Waddinxveense vogelmarkt op iedere eerste zaterdag v.d. maand. Op dd. 3 sept., 1 okt., 5 nov., 3 dec., 7 jan., 4 febr., 3 mrt. en 7 april. Geopend van 10.00 tot 16.00 uur. Plaats: Goudse Veiling, Bredeweg 23, Waddinxveen. (nabij vlooiemarkt). Bonafide vogelhandelaren welkom! Inlichtingen: 01828-18074.

■ De Edelzanger te Oosterhout. Iedere 4e zondag van de maand, van januari t/m december. Grote vogelbeurs, met meer dan 1000 vogels. Café De Koppelpaarden, Veerseweg 54, te Oosterhout. wijk 1. Openingstijd 10.00 - 13.00 uur. Iedereen is welkom met of zonder vogels.

■ UNIEK: De eerste TT. met alléén zebra-vinken en jap. meeuwen, de Regioshow van NZC en JMC in 'de Kerstentuin', Monsterseweg, 's Gravensande (ZH). Geopend 13 okt. 9 - 22 uur, 14 okt. 9 - 22 uur 15 okt. 9 - 17 uur, incl. verkoopklasse. Inl. Tel. 010-746116.

■ Iedere 4e zaterdag van de maanden september t/m april grote vogelmarkt van 1-5 uur in café De Hoefslag te Gasselte.

■ 11de Int. kleurkanarieshow te Geel (B) op 29 en 30 oktober 1983 in H.I.K. Campus Ringlaan te Geel, van 9 tot 19 uur. Grote verkoopklasse. Inl. bij W. Vermeulen, Antwerpseweg 82, 2440 Geel (B) Tel. 014-488752.

■ Vogelbeurs Gilze, elke 1e zondag v.d. maand in zaal den Heuvel, C. Doorakkers, van 10 tot 12.30 uur. Ruil en verkoop mogelijk.

■ Bezoek de Nationale tentoonstelling van 'Avicultura' te Woerden op:

donderdag 3 nov van 20.00 - 22.00 uur.

vrijdag 4 nov. van 10.00 - 22.00 uur.

zaterdag 5 nov. van 10.00 - 16.00 uur.

Inschrijfform. te bevr. bij TT. secr. W. v. Kempen, Berkenlaan 10, 3461 EP, Linschoten. Tel. 03480-11982. Sluitingsdata van inschrijving 15 okt. '83. Grote verkoop klasse aanwezig.

■ Ek. 3 pagoda en 1 aziatische spreuw en 1 emmeral spr. gevr. 0-1 Rode kardinaal. G. Manten, Tel. 03402-60027.

■ Goudgron m + p, staalblauw m + p, zilverbruin m + p, bruin m + p, zilverbruin pastel m + p + verervend, zilver pheao m 0,001 p, agaatpastel ivoor mozaiek. M. Hoeks. Dr. Rauppstr. 7, 5571 CD Bergeijk. Tel. 04975-1863.

■ Witte spitsst. en splitmannen, witte gordels en splitmannen. H. ten Have, Wambuisstr. 2d, Zutphen. Tel. 05750-21160.

■ Komt u ook naar de NAT. TT. te Vlissingen? Van 27 - 29 oktober in de Sporthal Baskenburg. Sluiting inschrijffdatum 8 oktober. Sect. B. Vliegendarth, Leliestraat 13, Iddelburg. Tel. 01180-15961.

■ De E.O.K.V. Kleur en Zang Oldenzaal organiseert van 30.10 t/m 6.11 een grote Nationale wedstrijd met tentoonstelling bij café Rest. Hutten in Rossum (O). Inschrijfformulieren F. Braamer, Begoniastraat 33, 7582 AM Oldenzaal. Tel. 05410-11182.

■ V.V. Vogelvreugd Haarlem houdt weer zijn maandelijkse vogelbeurs, iedere 2e zaterdag van de maanden september 1983 tot en met april 1984 en is geopend van 12 tot 16 uur. In het clubhuis de Brug, Harmenjanweg 87, Haarlem. Tel. 023-313420. tussen 18 en 20 uur. Nog enkele plaatsen voor handelaren.

■ Grote postuurwedstrijd in Breda, georg. door de Bredase Vogelvrienden m.m.v. de speciaalclub. Inschrijvingen uiterlijk op 9 oktober a.s. bij A.L. van Liempd, Rubensstraat 17, Breda. Tel. 076-136137.

■ Vogelbeurs Bleiswijk elke 3e zat. v.d. maand. Sept. t/m Apr. Parochiehuus, Hoefweg 53, Bleiswijk van 11.00 tot 17.00 uur. Geen nieuwe handelaren.

■ V.V. Witroka houdt elke 2e zaterdag v.d. maand, behalve de maanden juli en aug. een vogelbeurs van 10.00 - 14.00 uur in haar clubgebouw Witroka, Molendijk 99, Ridderkerk.

■ 'V.V. De Waterslager' te Vollenhove organiseert op 29 oktober weer zo'n leuke Vogelmarkt waar u het overvloedige kweekmateriaal aan de man kunt brengen. Deze markt is van 13.00 - 16.00 uur alle in 'De Stadsdoelen' te Vollenhove. Kontaktadres: Wheeme 11, Tel. 05274-1904. (Vaste opkopers aanwezig).

■ Elke 1e zaterdag v.d. maand sept. t/m mei grote vogelbeurs van 13.00 tot 16.30 uur. In het Dorpshuis te Emmerschans aan de Boslaan. Georg. door Vogelver. 'Tropika' Emmen.

■ Grote vogelmarkt elke 3e zaterdag v.d. maand sept. t/m april in de Streekschool 2e Bokslotweg 19, Emmen van 13 tot 17 uur. Inl. 05910-25304.

■ Komt u ook naar de Nat. TT. te Oosterland met klassementsprijzen. TT. van 11 t/m 15 okt. in zaal Oosterhof St. Joosdijk Oosterland. Sluiting inschrijffdatum 17 sept. Secr. I.L. den Boer, Zweedsestraat 13, Ouwerkerk. Tel. 01114-2419.

■ Bezoek de Nationale tentoonstelling van 'Avicultura' te Woerden. Inschrijfform. te bevr. bij TT. secr. W. v. Kempen, Berkenlaan 10, 3461 EP Linschoten. Tel. 03480-11982. Sluitingsdata van inschrijving 15 okt. 1983. De TT. is open voor bezoekers: donderdag 3 november van 20.00 - 22.00 uur.

vrijdag 4 november van 10.00 - 22.00 uur.

zaterdag 5 november van 10.00 - 16.00 uur.

Grote verkoopklasse aanwezig.

■ Iedere derde zondag van de maand vogelbeurs van 10 tot 13 uur in Café Marktzicht te Prinsenbeek.

■ Vogelmarkt EVA op zat. 17 sept., 22 okt., 19 nov., 17 dec., 1983, 21 jan. 18 febr., 17 maart 1984. In de Hezebrink, Ds. van Rhijnstraat 69, Emst. Van 10.00 - 15.30 uur. Nog plaats voor nieuwe handelaren.

■ 'Grote vogelbeurs, georg. door Maasland en Vlaardingen, op zaterdag 24 september in het verenig. gebouw aan de Doelstraat te Maasland, en wel van 13.00 - 17.00 uur. Toegang: Volw. f 1,-, jeugd f 0,50.

■ De Nat. TT. Exotika is te groot voor 1 zaal. Dit jaar wederom in beide zalen van Artis. Deelname van de PSC. TT. geopend 2730 okt. insch. sluit 10 okt. Vraapr. bij R. Visser, Pomonastraat 14, 1033 TH msterdam. Tel. 020-315051.

■ Drachtster vogelvrienden elke 1e zaterdag van de maand een vogelbeurs van september t/m april. Open 13 tot 17 uur. Voliere gebouw. Houtlaan 129a, Drachten.

■ Schrijf in op de Nat. TT. van 'De Gevleugelde Vrienden' te Barger Compascuum Dr. van 27 t/m 30 okt. '83. TT. formulieren verkrijgbaar bij secr. J.H. Dijk, tel. 05913-49378.

■ V.V. Natuurzang houdt op zaterdag 24 september grote vogelbeurs in de Frieslandhal Zaal Goes te Leeuwarden van 11.00 - 16.00 uur. Toegang f 1,- inbreng 10 ct. per vogel. Handelaren uitsluitend toegang op uitnodiging.

KLEINE ADVERTENTIES

Al voor f 195,- koopt u een automatische vlakbroedmachine voor alle soorten eieren. Kapaciteit: 60 fazanteieren. Met 1 jaar garantie. **A.M. Kokke, Postbus 29, 6560 AA Groesbeek, tel. 08891-1632.**

DE VOGELWERELD

Maandblad van de Algemene Ornithologische Bond van België (AOB). Aanbevelen en noodzakelijk voor iedere vogelliefhebber/kweker. Samen met de Franstalige uitgave 'Le Monde des Oiseaux' gelezen en verspreid over de ganse wereld. Jaarlijks abonnement van OKTOBER tot SEPTEMBER 29 gulden, groepsabb. min 10 à 25 gulden, op giro 11.58.34 van De Vogelwereld 1190 Brussel. Gratis proefnummer op aanvraag aan AOB bureau, Felix Wafelaerstr. 26, 1190 Brussel.

AUSTRALISCHE PARKIETEN

Verzorging en kweek in Europa. Dr. H.D. Groen, Derde druk. Niet in de boekhandel. Toezending volgt na overschrijving van f 45,- plus f 5,- portokosten op giro 833045 t.n.v. Dr. H.D. Groen, Jachtlaan 9, Haren (Gr.).

SCHRIKdraad - VERWARMING - SCHAKELKOKKEN. Vrijblijvend toezending documentatie. **Natura Postbus 65, 2120 AB Bennebroek. Tel. 02502-6396** ook 's avonds.

STALEN KAFMOLENS (Blezenafscheider) 50 tot 70% besparing op uw zaadkosten. Gratis folder. Prijs f 79.95. Ook verkrijgbaar bij de Dierenspecialzaak. **BROK, Petuniastraat 24, 5151 TW Drunen, 04163-75680.**

BUFFALO WORMEN. Ideaal levend voedsel voor uw insecteneters. Voorkomt verstopping en kropferforatie. Het houdt uw vogels gezond. Goede kweekresultaten. Vraag informatie: **CORBEILLE B.V., BLADEL.** Postbus 181, 5530 AD, tel.: 04977-1255.

SCHOUWLAMP op batterijen (navulbaar). Geschikt voor alle eieren. Kompleet en incl. verzendkosten f 14,-. Betalen bij bestelling door opzenden van gegarandeerde bank- of girocheque. Voor al uw broedbehoeftigheden **BROEDMY, POSTBUS 135, 9900 AC APPINGEDAM, tel. 05960-24752.**

Universeel TT-front f 3,50 kmp. f 4,50, **universeelkooi** f 15,50, grote tropen f 27,-, koepelkooi f 21,50. Als bouwpakket 20% korting. Alle maten voorfronten, ook afwijkende, en behoeftigheden. Opvouwbaar TT-kooien in alle maten. **J. Heesakkers, Den Uil 22, Erp, tel. 04135-1784.**

BROEDMACHINES voor alle soorten eieren. Met garantie. Ook onderdelen. Goed en Goedkoop. **BROEDMY, POSTBUS 135, 9900 AC APPINGEDAM, tel. 05960-24752.**

Weg met de muizen uit uw voliere met de 5-delige muizerval. Gegarandeerd veilig voor uw vogels. Na bet. op giro 1782842 van f 20,- franco thuis. **J. Komduur, Kon. Julianastr. 23, Grouw, 05862-2104.**

VOGELKWEKERS OPGELET! Uw kweekresultaten verzamelen kan nu in het KWEEKBOEK. 23 rings multomapsysteem. Navulbaar met losse bladen. Bestelnummer kweekboek compleet KBV-4 prijs f 23,50. Bestelnummer inhoud, dus zonder ringband, VBV-6 prijs f 15,-.

Vergeet niet bij bestelling het bestelnummer te vermelden! Na overschrijving van het bedrag op giro 4078906 t.n.v. **JOMA-PRINT, Meidoornstraat 9, 3297 XP Puttershoek, tel. 01856-2627,** wordt het u franco toegezonden.

Wilt u een interessante en leerzame verenigingsavond, ik ben gaarne bereid die voor u te verzorgen. Lezing met dia's. Inl.: Prof. dr. A. Stolk, Golfbaan 38-40, Noordwijk aan Zee, tel. 01719-14549.

Universele- en grote parkieten TT-voorfronten en kooien; postuurkoepels; opvouwbaar TT-kooien; rechte voorfronten 40 x 30 f 4,25 t/m 120 x 40 f 15,75; met klepjes 40 x 30 f 6,25 t/m 120 x 40 f 21,25; complete broedkooien; volieregags per rol 1 m hoog vierkant 12,7 x 12,7 x 0,65 f 96,25, 19 x 19 x 1,05 f 112,25; zeskant 13 mm f 93,-. Alle maten leverbaar. **Cor Quartel, Richtersweg 15, Ughelen.**

404

INSECTICIDE doodt insecten
U WEET WEL HOE GOED!